

ekmek ve gül

mücadele

İşimizi yakalım

ekmek

saatlik

barış

özgürlük

Dilan M.

İÇİNDEKİLER

2023 kadınların yılı olmalı!.....3-4	Nuray Öztürk
Bölüne bölüne çoğalmıyoruz, yalnızlaştırıyoruz...5	Bakırköy Belediyesi işçisi
Nagihan'ın inadı.....5	Gözde Meydan
Tütün kıran çocuk ellerden mezuniyet bekleyen genç umutlara.....6	Hazal Kara
Böyle hayat mı geçer?!.....7	Metal işçisi bir kadın
Aman patronun kârı azalmasın.....7	Bir tekstil işçisi
40 liraya 5 kişilik yemek yap diyorlar.....8	Esen Akbulut
Usta öğreticilerin kadro hakkı gasbediliyor.....8	Yasemin Öztürk
İşçi buluşmasından notlar.....9	Mine Çelik
Asgari ücret, asgari yaşamlar.....9	Adile Doğan
Az kalsın mutluymuşsunuz gibi.....10	Filiz Gür
Asgari ücret: Nereden tutsan elinde kalıyor.....11	Fatma Koç
2022'yi uğurlarken.....12-13	
Çocuklarımızı okuldan almayı düşündüğümüz bu yaşamı kabul etmiyoruz.....13	Bir kadın işçi
1 öğün ücretsiz yemek kampanyası kadınları buluşturuyor.....14	Emine Uyar
Eğitimde sormamızı istemedikleri sorular.....15	Ümraniye'den bir öğretmen
Öğretmenler yanlışla yanlış diyecek.....16	Sultan Saygılı
FİLM.....17	E.Ava
SAĞLIK.....18	
Üç işte çalış da nereye kadar?.....19	Sağlık işçisi bir kadın
İyisiyle kötüsüyle bu hayat benim.....19	Yüksel Yıldız
'Burada kendi sesimi duydum'.....20	Burcu Yıldırım
Ah güzelim Nevruz.....21	Latife Kartal
Nerede gün işi, nerede tasarruf?.....21	
Genç kadınların penceresinden geçen bir yıl.....22	Berfin Ezgi Tatlı
MEKTUBUMUZ VAR.....23	
Bir serginin ardından.....24	Sedef Akçay

Aralansın dünyanın kapıları

Gazetecilerin işini yapmasının engellenerek darbedildiği, haber yapmanın suç sayıldığı, sokağa çıkmanın yasaklandığı, sokağa çıkan yüzlerce kadının ağır bir şiddetle, kadın mücadelesi verenlerin evlerine baskın yapılarak gözaltına alındığı bir ayı geride bıraktık.

Koskoca bir yılı derdiyle, kederiyle, neşesiyle, mücadelesiyle geride bırakıyoruz. Her yılın sonunda gelen yeni yılın bizlere daha fazla nefes aldırmasını diliyoruz, umut bulmaya çalışıyoruz.

Tüm yıl ilk günlerinden itibaren direnişlerle, mücadeleyle geçti desek yalan da olmaz hani. Daha ilk günlerde onlarca hak mücadelesi, ek zam talebiyle memleketin dört bir yanında direnişler oldu, kazanımla sonuçlananlar büyük bir umudun dalgası oldu. Kış mevsiminin teni yakan, ilklere işleyen soğuşunu yırtıp sardı dört bir yanı direniş sesleri, kış günlerinden baharı muştuladı. Yıl boyu süren direnişlerin önünde olmaktan geri durmadı kadınlar da. Onca engele, polis yığınına, şiddete rağmen sokağa çıkan kadınların güçlü sesi içimizi kuşattı, çehremizi değiştirdi.

En çok da İranlı kadınların mücadelesi oldu çehremizi değiştiren, içimizde kelebekler uçşturan. Ellerimiz ellere kavuştu, buraya kadarmış dediğimiz anda dayanışmanın sırtımızı dikleştiren gücünü hissettik. Bir sıcak çay eşliğinde içimizde birikenleri dökerken "Beni anlayan birileri var" duygusu, azıcık da olsa hafifletti üzerimize basa basa bizi kambur eden yükümüzü.

Şimdi kış bastırıyor evet, şartlar daha da zor, hayat daha çekilmez hal alıyor geleni düşündükçe ama "Ne yapabiliriz, nasıl değiştiririz, nasıl bir araya

gelebiliriz"i de daha çok tartışıyoruz şimdi. Daha çok soru sorup, daha yüksekte dile getirmeye çalışıyoruz içimizde biriken öfkeyi. "Ohh be, kendim için bir şey yaptım" demenin olanaklarını yaratmaya çalışıyoruz yine. Haklarımız ve hayatlarımızdan vazgeçmeyeceğimizi üzerine basa basa söylüyoruz. Patronu, kocası, çocuğu çocuğu, zammı, işi, gücü, çalışma baskısı, açlığı üzerimize yürürken yine durmuyoruz. Sırtımızı bir dağ gibi duran kadın dayanışmasına yaslıyoruz. "Güvenliğimizi" bahane edip kendi iktidarını düşünenlere karşı, "Savaş değil barış istiyoruz" diyoruz, barış içinde yaşamayı savunuyoruz.

Bu ay 2022 yılının son dergisi olması hasebiyle de anayazımızda 2022 yılında neler yaşadığımızı hatırlıyoruz yine yeniden. "Sadece ekonomik talepler için mi mücadele etmeliyiz, yoksa haklarımızı, yaşamımıza, var oluşumuza topyekûn saldırılırken başka türlü bir yana gelişi mi mümkün kılmalıyız?" sorusunu tartışıyoruz.

Yine bir mücadele örneğini taşıyoruz sayfalarımıza. Sendikal bürokrasiye ve sendikaların erkek egemen yapısına karşı çıkarak sendika şube başkanlığına aday

olan Nagihan Özcan'ın direnç hikayesi biz istersek "olmaz" denenin nasıl değişeceğini gösteriyor.

Asgari ücretin belirleneceği bu ayda sorunlarımızı konuşurken, beklentilerimizi, insanca bir yaşam ve insana yaraşır bir ücreti talebimizi de yine dile getiriyoruz yazılarımız ve mektuplarımızla.

Şiddete karşı kadın dayanışmasını hikayelerini okuyor, "Bir öğün ücretsiz, sağlıklı yemek hakkı" kampanyasının yansımalarını görüyor, kadınlar olarak sağlığımıza göstermemiz gereken önemi konuşuyoruz bu ay dergi sayfalarımızda.

Bunca dert tasa arasında yüzümüzü güldüren hikayelerle kahkahalar atıyoruz.

Yine birbirimize dayanıp güç aldığımız, sesi duyulmayanların sesi olup çoğaldığımız, günbatımı manzaralı, dost sohbetli, kocaman, kalabalık sofralı dünyanın kapılarını araladığımız bir yıl olsun.

ekmek ve gül
posta@ekmekvegul.net

Kapak çizimi: Dilan Uğurlu/Ekmek ve Gül - Sunu görseli: Freepik

evrensel

Günlük EVRENSEL Gazetesi'nin ücretsiz özel ekidir.

Türü: Yaygın süreli

Bülten Basın Yayın Reklamcılık Tic. Ltd. Şti.

Adına Sahibi: Kürşat Yılmaz

Genel Yayın Yönetmeni: Fatih Polat

Sorumlu Yazışleri Müdürü: Görkem Kınacı

Yönetim Yeri: Mehmet Akif Ersoy Cad. Mehmet Çıbıkcı İş Merkezi No: 2 K: 2 İşyeri No: 21 Şirinevler/B.Evler-İSTANBUL
Tel: (0212) 909 48 01
Faks: (0212) 654 15 04

Dağıtım: Turkuvaz Dağıtım AŞ İstanbul Baskı: Kuzey Veb Ofset San. Tic. Ltd. Şti Tayakadın Mah. Yassıören Cad. No:75/1 Arnavutköy/İstanbul Tel: 0212 682 61 62 Adana Baskı: Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Yeni Doğan Mh. 2108 Sk. No: 18/A Yüreğir/ADANA Ankara Baskı: Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Saray Osmangazi Mh. Sütçü İmam Sk. 2108 Sk. No: 33 Pursaklar/ANKARA İzmir Baskı: Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Metal İşleri San. Sit. 2. Caddesi No.93 Kısıkköy, Menderes/İzmir

2023

kadınların yılı olmalı!

Nuray ÖZTÜRK

2012 yılında Cumhuriyet'in 100. yılı dolayısıyla "Hedef 2023" diye 100 madde açıklanmıştı AKP iktidarı... İki önemli ayağı vardı Hedef 2023'ün. Biri Yeni Osmanlılık ülküsüyle Orta Doğu ve İslam Coğrafyasının lideri olmak, diğeri ise büyük bir kalkınma hamlesi gerçekleştirmek.

İlk hedef dahilinde, iç politikayla bağlantılı olarak yayılcı dış politika devreye sokuldu, içerde şoven ırkçı dinci gerici beslenirken, dışarda cihatçı çeteler üzerinden komşu ülkelerin iç işlerine karışıldı.

Komşu ülkelerin iç savaşa sürüklenmesi, cihatçı çetelerin Türkiye içinde "istirahate alınması," hükümet her sıkıştığında yönetebilmek için kafamızda bombaların patlaması... Bunların hepsi 2023'ün siyasal hedefi dahilinde gerçekleşti. Tek siyasal hedef bu değildi, aynı İslamcı çizgi ile tüm toplumsal düzen yeniden şekillendirilmek istendi. Bu şekillendirilişte en çok da kadınlar ve çocuklar hedefe kondu.

İkinci hedefi "kalkınma planını uygulamak" oldu. Bu öyle bir kalkınmaydı ki; kişi başı 25 bin dolar milli gelir mi dersin, enflasyon tek haneli olacak mı, beş yüz milyon dolarlık ihracat mı ararsın, ülkeyi en büyük 10 ekonomiden

biri yapmak mı, işsizliği yüzde beşlere düşürmek mi... Ne ararsan vardı.

PROGRAM ARDINA PROGRAM

Birer birer kalkınma planları açıklandı, aşağı doğru birer birer revize edildi. Hiçbiri tutmadı! Onuncu, onbirinci derken en son Eylül ayında 2023-2024 yıllarını kapsayan bir orta vadeli program daha açıklandı.

AKP'nin 2012'deki "Hedef 2023"ü tutmasa da temeli aynı kalırken rakamlar güncellendi. Yeni ekonomi programında ısrar ise sürüyor. Büyüme hedefleri, ihracat gelirleri indi, işsizlik hedefi yüzde 11.4'e çıktı. "Tek haneli olacak" denilen enflasyon "iki haneye" çıkarılarak 24.9'a yükseltildi. Yıllık bazda kişi başı gayri safi milli hasıladaki 25 bin dolarlık hedef 10 bin 703 dolara düştü. TL'ye çevirip aylık hesaba vurunca 16 bin 625 lira oluyor. Dolarla söyleyince pek havalı ama Türk lirasına çevirince yoksulluk sınırının altında kalıyor. AKP yine bizi şaşırtmaz, gerçekleşecek olan bunun yarısı en fazla!

Bu programa göre önümüzdeki yıl vergide bindirim yılı olacak, 1 trilyon liralık vergi artışı ön görülüyor çünkü ÖTV ve KDV oranları artacak, vergi ceza ve harçlar artacak. Tabii bir de sosyal yardımlar... Ne de olsa seçim var.

Her yıl planlar programlar tepetaklak olurken neden bunca ısrar?

Halk giderek daha fazla yoksullaşır, işsizlik, cari açık, borçlanma artarken neden?

Bu bir sınıfsal tercih meselesi. Kalkınma dedikleri patronların kalkınması zira emekçilerin kalkındığı hiç olmadı. Büyüme ise patronların zenginliğine zenginlik katmak oldu, yayılcı politikalarıyla kalkındırmayı hedefledikleri patronlar sınıfı ve kendi cepleri...

2022 BİZE NE GETİRDİ?

2022'de kalkınan sadece saray eşrafı ve patronlar oldu, en nihayetinde AKP temel hedefi tutturdu. Son bir yılda gayri safi milli gelirden zenginlerin aldığı pay yüzde 54 büyüdü.

Bizim için ise büyüyen sadece işsizlik, yoksulluk ve şiddet oldu. Yüzde 7 büyüyen milli gelirden işçinin aldığı pay yüzde 25'e düştü. 2022 yılı 2. çeyreğinde geniş tanımlı işsiz sayısı 7,7 milyonu aştı. Her 100 kadından sadece 18'si kayıtlı ve tam zamanlı istihdamda. Gerçek genç işsizliği yüzde 36,6, genç kadın işsizliği ise yüzde 48,4.

YAŞAM KONFORUMUZ HARİÇ HER ŞEY ARTTI

2021'de asgari ücret 2 bin 850 TL iken 383 dolardı, bugün 280 dolar. Yani emek ucuzladı, ekmek pahalılaştı. 2 buçuk liralık ekmek 5 lirayı aştı. Her şey arttı, ekmeğin fiyatı, evin kirası, gelecek kaygısı...

Kadınlar bırakın kişisel zorunlu har-

camalarını yetiştirmeyi, çocuklarını bir kuru ekmekle beslemeye zorlandı. Tüp fazla harcanmasın diye bir tencere kaynattığı patatesle üç gün karın doyuruyor şimdi kadınlar. Ucuzun ucuzu işlerde çalışıp, çektikleri kredilerle, henüz eline geçmeyen promosyon paralarını harcadılar bile...

Şimdi 2023 yılı ocak ayından itibaren geçerli olmak üzere asgari ücret, geçimimiz ve yaşamımız için gerekli olan temel ücret belirlenecek. Beklenti düşük zira herkes biliyor asgari ücrete gelen zammın daha elimize geçmeden uçup gideceğini. Yani "O kadar da abartacak bir şey yok" dedikleri kalori hesaplarıyla yaşamımızdan çaldıkları pay büyüyor, ekmek küçülüyor. Patronlar, bir taraftan tüketim artsın diye "Asgari ücret yükseltilmeli" açıklamaları yaparken diğer taraftan vergi indirimini istiyor.

ÜÇ BEYAZ GİBİ

Sendika konfederasyonları ise üç beyaz gibi. Sınıfa zarar. 2022'nin daha çok görünür kıldığı bir gerçek de bu: Sendikal bürokrasi. Bir yandan daha iyi çalışma koşulları için işçiler sendikalaşma mücadelesi verirken, diğer yandan sendikal bürokrasinin altında eziliyor. İşçinin sınıf bilincine ulaşmasının önüne bir engeli de, patronun çıkarımı işçinin çıkarına yeğleyen sendikacılar koyuyor. İşçilerin ise kendi sınıf örgütünün kendi ezilmişliğinin bir kaldıracağı olmaması için

yapabileceği tek şey onu “kendinin” haline getirmesi.

İKTİDARIN YENİ YILDAN DİLEĞİ: BİAT

Enflasyona dair bir sözü yok, faizi düşük tutarak, palazlandığı inşaat şirketlerinin çala çırpı yaptığı betonları satma derinde iktidar. Emekçiyi olmayan paraya borçlandırıp borçlandırıp kul köle edecek kendine... İtaat eden kitleler istiyor zira... Ama mızrak çuvala sığmıyor kadınlar o çuvalı deldikçe içindeki pislikler yerlere saçılıyor.

AKP'NİN 2023 HEDEFİ HAKLARIMIZIN GASPI

2022'nin son ayındayız, 10 yıldır hedef 2023 diyen iktidarın hedefe koyduğu emekçilerin hakları oldu. En çok da kadınların. İnsanca çalışma ve yaşama hakkımız, medeni haklarımız, eşitlik haklarımız...

7 Haziran seçimlerini hatırlatıyor iktidar: Tek başına iktidarı elinde tutacak bir toplumsal desteğe sahip olamadığının görüldüğü 7 Haziran seçimleri sonrası “Kürt sorunu çözüldü artık terör sorunu var” diyerek ördükleri o karanlık dönemi; onlarca insanın öldüğü yüzlercesinin sakatlandığı, OHAL ilanlarıyla sokağa çıkmanın dahi yasaklandığı.

Kan gölüne çevirdikleri orta doğudan pay kapma telaşına bir pinpon topu gibi bir Rusya bir ABD arasında gidip gelen, yayılmacı emelleri uğruna silah pazarlığında birinden F35 diğerinden S400 siparişi veren görmez elbet bizim yoksulluğumuzu. Bütçede kadınlara yer vermemeleri yokluktan değil yani bundan. Savaşa, silahlanmaya, Diyanet'e ayrılıyor bütçe.

Şimdi Taksim patlaması bahane edilerek aldığı silahları kullanıyor Kuzey Suriye'de... Bir yandan ırkçılık kışkırtılıyor, diğer yandan kutuplaştırma. Gerilim siyaseti ve şiddetle seçime giden yollar örülüyor bir bir...

Devletin tüm gücünü kadınların,

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

gençlerin bir bütün olarak işçi ve emekçilerin üzerinde deneyen yoksulluğa, sömürüye, hak gasplarına karşı huzursuzluğu polis gücüyle zapturapt altına almaya çalışan, olmadı yasaklara sarılan bir iktidar var karşımızda. Yoksulluk arttıkça baskı ve şiddet artıyor.

Bu yüzden Taksim patlamasından günler sonra bile sokakları yasakladılar kadınlara, sözde güvenlik bariyerleriyle terörize ettiler ortamı. Gözaltı ve tutuklamalarla göz dağı veriyorlar şimdi hepimize. Korkalım istiyorlar, korkalım ve sinip oturalım.

Orta doğu ve İslam dünyasında lider olamayanlar daha çok Kürt sorunu üzerinden çatışmayı körüklüyor. Haklarını arayanı terörle ilişkilendirip itibarsızlaştırıyorlar.

Fabrikada aynı tezgâhta üç kuruşa çalıştırıldığımız, aynı emek denetim süreçlerinden geçtiğimiz sınıfdaşımızla düşman olalım istiyorlar. Yan yana gelmeyelim diye... Programın özü bu, 2022'de bizim yaşadığımız gerçek de...

VERGİLER BİR BİZE HARCANMIYOR

Tek adam iktidarının 2023 hedefi külse de esası aynı şekilde devam ediyor hâlâ. Vergilerimiz silahlanmaya, kan emici patronlara akıyor.

Ve AKP bir seçim yatırımı olarak yarınımızı ipotek altına almak için son kartlarını oynuyor. 3600 ek gösterge, asgari ücrete zam, EYT yasası, artırmayı ön gördükleri sosyal yardımlar hepsi ama hepsi seçim yatırımı olarak karşımızda duruyor. Hepsi yarım yamalak, hiçbir taleplerimizi karşılamıyor, karşılamayacak. 3600 ek gösterge her şey bir yana 2008 sonrası kapsamıyor. EYT, kapsamının darlığı bir yana zorunlu emeklilik dayatması yüzünden kamuda çalışan binlerce işçiyi asgari ücretin de altında emekli maaşlarına mahkûm edecek. Emekli maaşlarında bir iyileştirme ise ön görülüyor.

SEÇİMLER VE SEÇENEĞİMİZ

7 Haziran 2015'ten beri şaibeyle kazandıklarımızı saymazsak seçim kaybeden bir ik-

tidar var karşımızda. Her kaybettiğinde daha çok şiddete baskı ve zulme sarıldı. Tek başına iktidar olamıyor artık, en gerici, en ırkçı, en karanlık güçlere sarılıyor iktidarda kalabilmek için.

Emekçilerden topladıkları vergilerle oluşturulan bütçeyi, sadaka olarak dağıtmayı planlıyor şükür için, oy için!

Tablo bu kadar açık, eğer bir şeyler yapmazsak 2023'te bizi bekleyen şey, 2022'den daha iyi değil. Bu yüzden bütün sorunlar birbiriyle iç içe ilerlerken, sadece ekonomik taleplerimiz için mücadele etmek yetmez. Tek adam iktidarı bütün haklarımıza, yaşamımıza, var oluşumuza bir program dahilinde saldırırken ve kaybetmeye bu kadar yakınken başka bir Türkiye için de yan yana gelme zamanı.

Yeniden o karanlık günlere dönmek için.

Bizi açıklıkla terbiye edip şiddetle bastıran, yaşam halkımızdan çalıp, sermayeye aktaran, silahlanmanın savaşın gölgesinde değil, onurlu bir yaşamı sürmek için, emeğimizle ürettiğimiz hakça bölüştüğümüz bir düzen için kendi siyasetimizi yürüttüğümüz bir mücadeleye ihtiyaç var.

Yani sadece ekonomik mücadelede birleşmek değil siyasal mücadelede de birleşmek kast ettiğimiz. Seçeneğimizi kendimiz yarattığımız sendikalarda söz söyler hale geldiğimiz, taleplerimizi örgütlediğimiz, örgütlendiğimiz. İşyerinde, mahallede, okulda bulduğumuz her alanda dayanışma ağları topluluklarla, sendika, meslek örgütleri ve odalarda, mevcut düzenin restorasyonu için değil halkın egemenliğinde yeni bir Türkiye inşa etmek için bileştirdiğimiz bir mücadele.

Bu karanlığı, bu korku iklimini İranlı kadınlar evlerden çıkıp fabrika ve okullardan çoğalan bir birliktelikle nasıl yırtıp atırsa öyle!

2023 “Ya bizi seçersiniz ya da şiddetle baş başa kalırsınız” diyen AKP iktidarının yenildiği, eskinin değil yeni bir Türkiye'nin inşa edildiği bir yıl olsun diye kadınların yılı olsun!

Fotoğraf: DHA

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

Bölüne bölüne çoğalmıyoruz yalnızlaştırıyoruz

EKMEK ve Gül'ün önceki sayısında Ankara'dan yazan belediye işçisi arkadaş yaşadıkları sorunları paylaşmıştı. Anlaşılan o ki yaşadığımız şehirler, çalıştığımız belediyeler değişse de yaşadıklarımız aynı. Bizler de Bakırköy Belediyesinde yıllarca emek vermiş çalışanlar fakat istek ve taleplerimiz karşılanmadığı gibi en ufak hak arayışımız mobbing ve işten atma tehdidi ile bastırılıyor. Sendikalar sessiz kalıyor. Uzun yıllardır çalışan personelin maaşı bile asgari ücret düzeyine çekilmiş durumda. Şirket, sözleşmeli, kadrolu, memur diye bölünmüşüz. Sendikalarımız da bölünmüş durumda.

Sözleşmeli ve kadrolu işçiler Türk-işe bağlı Belediye İş Sendikasında örgütlüken, şirket bünyesinde olan işçileri örgütlemek için DİSK Genel-iş çalışma yürütmeye başladı. İlk başta belediye yönetimi DİSK'i destekledi. Bu süreçte örgütlenme için çabalaması gereken sendikalar birbirlerine yetki davası açtılar. Belediye sonrasında DİSK Genel-iş sendikasının yetkisine itiraz edip mahkemeye verdi. Bu durumda şirket işçileri dava sonuçlanmadan toplu sözleşme imzalayamıyor.

Şu an toplu sözleşmesiz ve asgari ücret dışında hiçbir hakka sahip olmadan çalışıyorlar. Bu süreç karamsarlık yarattı, sendikalara tepki oluşturdu. Bu da var olan birlikteliği de dağıtmış oldu.

İşverense sendika kurarak işçilerin kendi kurduğu sendikaya üye olması için çalışma yürütmeye başladı. Sendikal örgütlülüğü müze bile müdahale edildi. Üye olduğumuz sendikalar istifa ettirildi. Türk-İş'in yetki davası sonuçlanınca bir yıl gecikmeyle toplu sözleşme görüşmeleri başladı. Bu toplu sözleşme görüşmelerinde zam ile ilgili maddeler kabul edilmedi, zamsız çalışmamız istendi. Toplu sözleşme masasında anlaşmaya varılmayınca işçiler greve çıkarılmış oldu. Grev 100 gün sürdü ve taleplerimiz karşılanmadan grev bitirildi, işten çıkarmalar, görev yeri ve görev değişiklikleri ile mobbinglere başlandı. Maaşların düşüklüğü, çalışma şartları sebebiyle işten ayrılan sayısı çoğaldı, çalışan sayısı azaldı, çalışanların iş yükü arttı. Sendika bu süreçte sessiz kaldı. Üstüne bir de atama usulüyle temsilci seçerek işçilerin iradesini yok saydı. Sendikal cephede durum bu olunca birçok sorunla karşı karşıya olan bizler ne yapabileceğimizi konuşmaya başladık.

İnsanca yaşayacak koşullar istiyoruz, geçinemiyoruz, çalışma alanımızda birçok sorunumuz var ama bir araya gelmeyelim diye de her türlü engel konuluyor önümüze. Emeğimiz değersizleştirildi, motivasyon azaldı.

Asgari ücretin artmasına da sevinemiyoruz çünkü beraberinde her şeye zam geliyor. Birçoğumuz ek işler yapıyoruz. Seçim sürecinde sendikaları sıkıştırarak kadro hakkımızı alabilir miyiz bunu konuşuyoruz. Eşit işe eşit ücret olsun istiyoruz. Kısacası bu süreçte sendikalar bizi bir araya getirmek için bir şey yapmıyor. İşçiler nasıl bir arada olmalı? Bu tartışmayı bu dönemde yürütmemiz gerekiyor çünkü bekleyerek hiçbir şey düzelmiyor. Var olan haklarımızı vermeden daha iyisi için emek verelim, emeğimize sahip çıkalım.

**Bakırköy Belediyesinden bir işçi
Bakırköy/İSTANBUL**

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

SENDİKAL BÜROKRASIYE ÇOMAK SOKAN NAGİHAN'IN İNADI

**Gözde MEYDAN
Kocaeli**

Metal sektöründe faaliyet gösteren Federal Mogul'da 2015 metal fırtınasının etkisiyle üye oldukları Türk Metal Sendikası'ndan istifa etmeye karar veren işçiler, bir çay bahçesinde buluşup sendikadan topluca istifa ediyorlardı. 25 yıldır bu fabrikada çalışan Kadriye ile yollarımız burada kesişmişti. İstifalar sonrasında ise işçilerin örgütsüzlüğü ve sendikaların baskıları nedeniyle çözümler yaşanmış, bir süre sonra da işten atılmalar başlamıştı. Kadriye de işten atılanlar arasındaydı. Kadriye, fabrikadaki çalışma koşullarını, bir mola alanı olmadığı için tuvalette çay içmek zorunda kaldıklarını, günde 16 saati bulan mesailerini, hamile kalan kadın arkadaşlarının nasıl işten atıldığını anlatmıştı.

Federal Mogul'da hamile olduğu öğrenilen kadın işçiler ya kapı önüne konmuş ya da yasak olduğu halde vardiyalı çalışmaya zorlanmıştı. İşte bu sömürü düzeninde fabrika büyümüş, yurtdışı siparişleri çoğalmış, ek binalar yapılmış, Arslanbey'de bir fabrika daha açılmıştı.

'BEN HAYATTA DAYANAMAM'

Nagihan Özcan ise 27 yıl çalıştığı Federal Mogul'un kapısından girdiğinde daha 18'indeymiş. Aynı fabrikada Nagihan'dan daha önce işe başlamış olan Kadriye, Nagihan ile tanışma hikayelerini şöyle anlatıyor:

"Hiç unutmuyorum. İşe yeni başlayan bir genç kızı getirdiler yanımıza işi öğretelim diye. Biraz çalıştıktan sonra bana döndü dedi ki:

-Sen kaç yıldır burada çalışıyorsun?

-6 yıl oldu.

-Burada 6 yıl çalışılır mı ya, ben hayatta dayanamam.

Bak işte ben o fabrikada 25 yıl 8 ay çalıştım, hakkımı aradığım için işten atıldım. Nagihan da 27 yıl çalışıp emek verdi ve sonra aynı nedenlerle işten atıldı."

ENGELLERE RAĞMEN...

Ağustos ayında beyaz yakalı çalışanlara yüzde

40 zam yapılmasının ardından fabrikada huzursuzluk artıyor. 27 yıl çalıştığı fabrikada daha önce de pek çok konuda sendikacıları eleştirdiğini, temsilcileri buldukça sorular sorduğunu söyleyen Nagihan, bölüm bölüm gezip sendikaya taleplerini iletmek için şube binasına gitmeye ikna ediyor arkadaşlarını. Şubede yapılan toplantıda sordukları sorular karşısında şube başkanının renkten renge girdiğini, kanunu elinde sallayarak bir şeyler anlattığını ama onları ikna edemediğini söylüyor. Bu görüşmeden kısa süre sonra da Nagihan işten atılıyor.

'İşten atıldığımıza değsin, içerde kalan arkadaşlarım için bazı şeyler değişsin' diyerek delege adayı olma kararı veren Nagihan, sendikanın tüm engelleme çabalarına rağmen aday oldu. Fabrika yönetimi ve sendika "Oy kullanmak için içeri giremezsin" dediğinde fabrika önünden hem işverene hem de sendikaya "Ben doğum izindeyken, 'İşle ilgili problem var' diyerek beni işe çağırıp içeri nasıl aldınız?" diye sesleniyordu.

SENDİKALAR BİZİM İÇİN VAR

Nagihan atıldığı işyerinden en çok oyu alarak delege seçildi ve ardından da şube başkanlığına aday olduğunu açıkladı. Sendikal büro-

rasi karşısında mücadele etmeyi seçen Nagihan'ı diğer fabrikalardan arayan işçiler onu hem tebrik ediyor hem de kendi yaşadıkları sorunlardan bahsediyor. Nagihan kendi yaşadıklarını ve bu sendikal düzenin neden değişmesi gerektiğini şu sözlerle anlatıyor: "Bu sendikalar bizim için var, bizden aldıkları aidatlarla o koltuklarda oturanlardan korkmamalıyız artık. Bu düzen değişmeli!"

'BİZ İSTERSEK DEĞİŞİR'

10 Aralık'ta gerçekleşecek şube genel kurulunda gerçekten ne kadar demokratik bir seçim olacağı, Nagihan'ın yeni engellerle karşılaşacağı, Nagihan'ın yeni engellerle karşılaşmayacağını hep birlikte göreceğiz. Nagihan'ın inadı, kendisi gibi haksızlığa uğrayan tüm işçiler için sürdürdüğünü söylediği mücadele, seçimin sonucu ne olursa olsun daha şimdiden kazananın kim olduğunu gösteriyor.

Nagihan'ın sözleriyle bir kere de buradan tüm işçilere seslenelim: "Biz istersek, inanırsak ve birlik olursak her şey değişir..."

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

Federal Mogul tanıtım videosundan ekran görüntüsü alınmıştır.

Tütün kıran çocuk ellerden mezuniyet bekleyen genç umutlara

Fotoğraf: DHA

Hazal KARA
Adıyaman

— Burada eksik var.
— Ne eksik 4 çocuk yarım yevmiyeden 40, senle beraber 60 lira.
— Çocukları yarım yevmiye mi saydınız? Resmen yetişkin gibi çalıştılar.
— Çocuğun yaptığı işle koca adamlarınkini bir mi tutacaktık, senin aklın bunu alıyor mu?

Bazı çocukların anılarında yaz ayları, yolculuk sonrası aniden denizin ortaya çıkmasıdır. Bazı çocukların anılarında ise yaz denildiğinde yukarıdaki konuşmalar canlanır. Çünkü iş bekler ve o işe nasıl tasarak toplanıp gidiliyorsa çoluk çocuk da toplanıp götürülür.

Adıyaman herhangi bir mesleği olmayan ve belli bir yaşı geçmiş kadınlar için dört mevsim iş imkânı sağlayamayan bir şehir. Bu yüzden bazı yazlar Malatya'ya kayısı, bazı yazlar Karadeniz'in bir iline fındık, bazı yazlar da ilçelere domates, biber ya da pamuk toplamaya gidilir. Elif de 11 yaşından bu yana yani yaklaşık 14 yıldır kardeşleriyle beraber annesinin peşinden mevsimlik işlere gidip ve erkenden büyümek zorunda kalan bir kadın. Çocukluğu sıcak kumlardan serin sulara atlayarak değil kayısının yapış yapışlığıyla geçen bir kadın... Ancak bu yaz diğerlerinden biraz farklı. Mevsimlik işte bu yıl yalnızca Elif ve annesi çalışıyor. Çalışacakları iş için de kilometrelerce yol tepmeyecekler çünkü kendi memleketlerinde tütün topluyorlar. En önemlisi ise Elif artık çocuk değil üniversite öğrencisi, o yüzden artık onun yevmiyesini yarım olarak hesaplayamazlar.

SALÇA MASRAFI İÇİN TÜTÜN İŞİ

Tütün işi uzun süren bir iş değil, en fazla on gün sürüyor. Yevmiye de bu nedenle az. Kadınlar bunu biliyor ve çoğu zaman pazar masrafı çıksın diye tütün toplamaya gidiyor. Elif ve annesinin de bu yılki salça masrafını çıkarması lazım. Üç gün çalışıp kazandıkları 900 liranın 800'üne salça alıyorlar.

Çalıştıkları süreçte Elif ve annesi için gün saat 4'te, çalışma saati ise 5'te başlıyor çünkü hava aydınlanmadan tütünlerin toplanması lazım. Güneşle yarışan kadınlar için tütünlerin gün ışığını görmesi demek yapış yapış olmaları demek. Bunu da ne emek veren kadınlar ister ne de tütün sahibi... Gecedan kalma karanlıkta, bir buçuk metre uzunluğundaki yapraklar arasında eğilip en dibe ulaşmaya çalışıyorlar. Tan vakti usul usul yaklaşırken onlar hızlı olmak zorundalar. Böylesi bir işi de ancak kadınlar yapar. Çocuklar doğurup büyüten, evinin irili ufaklı tüm işini sırtlanan bu kadınların elinin yavaş olacak hali yok ya!

ÇAYLAR AYAKTA İÇİLİYOR

Yaklaşık dört saat süren yaprak toplama işinden sonra toplanan yaprakların saplanması kısmı başlar. En az sekiz saat sürecek, belki de iğne oyası yapmak kadar zahmetli, gözü yormayan ama boyundan bele oradan da dizlere kadar vücudu ağrılar içinde bırakacak yaprakları şişe saplama ve ipe dizme işi... Başın önünde eğilmiş, oturduğun ve sürekli kollarının çalıştığı bir iş... Acısı sonraki günlerde ortaya çıkacak ve günlerce geçmeyecek özellikle omuz, boyun ve bel ağrılarıyla baş gösteren bir iş... Neyse ki kahvaltı yapma ve öğleden sonra yemek yeme fırsatları sayesinde kısacık da olsa dinlenebiliyor ama o süre o kadar kısa ki kahval-

tının çayları bile ayakta içiliyor. Yine de bu seneki tütün işi geçen yılkinden daha iyi çünkü geçen yıl tütün sahibi sabah 5'ten akşam 7'ye kadar Elif ve annesiyle beraber çalışan kadınlara sadece tütün toplamaya ama işin kolay kısmı olan saplama işine sıra gelince "Saplama için siz gelmeyin biz halledeceğiz" demiş. İşin zor kısmını yapan üstüne bir de tütün sahibinin bakışlarıyla tacize uğrayan kadınlar durur mu, sonunda kavga çıkmış. Günlerce mide bulandırıcı bakışlar altında eğrilen beller doğrulup acı acı tütün kokan şer suratlı adamdan hakkını istemiş. Ama adam arsız olunca kadınların yaygarasını umursar mı?

HATIRDA BİRİKENLER KOVAYI DOLDURMUYOR

Böylesi olaylar Elif'in başına ilk kez gelmiyor. Bir de Adıyaman'ın ilçelerindeki sebze ya da pamuk toplama işi var ki oralarda yevmiye usulü yok, ne topladysan onun kilosu kadar para alıyorsun. Elif'in hatırında 11-12 yaşlarında topladığı pamuk, delinmiş bir kovaya su doldurmaya çalışmak gibi ne kadar toplarsan topla bir türlü belli bir ağırlığa ulaşmayan ürün olarak kalmış. Hatırındaki en kötü iş ise Malatya'daki kayısı toplama işi. Malatya denilince Elif'in aklına psikolojik baskı, barınma ve yemek sorunu geliyor.

Kayısı topladıkları zaman yemek parasını kendileri vermek zorunda olunca "Ne kadar az yersek kazandığımızı o kadar az harcarız" diye düşünüyorlar. Kalacak yer verilmeyince bahçenin ortasına çadır açmak zorunda kalıyorlar. Verilen her işi sıkıysa yapmasınlar! Eşyalarıyla beraber evde yer kaplayan lüzumsuz bir şeymişçesine yol kenarına bırakılmışlar. Yemekleri ateşte pişiriyorlar bir de başlarına tüp masrafı mı çıksın! Tuvalet desen

varla yok arası, su zaten yok. Duş? Ne duşu, kimsenin derdi duş değil ki!

YARIM İNSAN MUAMELESİ

Bir de onu aynı derecede öfkeliendiren yarım yevmiye meselesi var. Babası hasta olduğu için, 11 yaşından sonra yedi yıl üst üste kardeşleri ve annesiyle beraber mevsimlik işlere gitmek zorunda kalıyorlar. Güç isteyen 20-25 kiloluk kasalar taşımak, kükürt yanan odalardan gün boyu kayısı çıkarmak gibi ağır işleri de en küçüğü 6 yaşındaki dört kardeşleriyle beraber yine Elif yapıyor. Kocaman adamların bile ciğerini yakan bu işleri sessizce yapan çocukların gördüğü muamele ise yarım insan sayılmak. Yine de çocuk bile olsalar saati belirsiz bu işleri yapmaları onlara garip gelmiyor çünkü zorunluluklarının farkındalar. Belki de sırf bu yüzden birileri dönüp erken büyüdüklerini söylediklerinde içlerinde oluşan duygu gurur değil de içi ezen bir burukluk...

YAZLA KALMIYOR...

Elif'in 14 yıldır yazları böyle geçiyor. Şimdi 25 yaşında ve bir sonraki yazı sabırsızlıkla bekliyor çünkü üniversite mezunu olacak. Yazları çalışıyor diye kışın sadece okula gidiyor sanmayın. Okul zamanı da kendinden küçük öğrencileri var. Onlara ücretli matematik dersleri veriyor. 25 yaşına çok şey sığdırmış olmasından mıdır nedir, içinde hayata karşı geç kalmışlık hissi var. Bu his "Bir yaz da tatil yapıp deniz havasını içime çekeyim" dediği için oluşuyor sanmayın. Onun derdi kışlık salça, kurutmalık gibi erzak ve kış temizliği için gereken temizlik malzemelerinin masrafını düşünmeyeceği bir yaz sonu... Elbet gönlü on günlük tütün toplama işindense o on günü tatile giderek geçirmeyi isterken vücudu da bel ağrılarıyla daha da ağırlaşmak değil de serin çimler üstünde hafiflemek ister.

Fotoğraf: DHA (arşiv)

AMAN PATRONUN KÂRİ AZALMASIN:

İşçinin ütüye uzanırken kaybettiği zaman bile hesaplanıyor

Merhaba, ben 19 yaşında bir fabrika işçisiyim. Daha önce 6 ay kadar küçük bir tekstil atölyesinde ortacı olarak çalışmıştım. Fabrikayla karşılaştırdığımda atölyelerdeki çalışma ortamı daha acımasız. Bugün fabrikada çalışırken tepemde duran kişi ustabaşı ancak tekstil atölyesinde doğrudan patron ile muhatap oluyordum. Patronun her dakika tepemizde olması çok zor bir durum. Ustalar işçilikten geldiği için bazen bizi anlayabiliyorlar ama patron anlayıştan çok uzak. Atölyede “Daha 19 yaşındasın, bir yıl daha çalış, sigortanı 20 yaşında yaparız” diye kandırmaya çalıştılar beni. Yeni bir iş arayışına girdim. 6 ay boyunca izin almamıştım. 7. ayımda iş başvurusu için izin istedim ama sıkıntı çıkardılar: “2 saat içerisinde geleceksin” dediler. Ben de bu durumu kabul etmedim.

Bir tekstil fabrikasından olumlu dönüş oldu ve işe başladım. İşe başladığım gün her şey çok güzeldi. İnsanların birbirine yaklaşımı iyi ve sıcaktı. Bir ay sonra insanlar arasındaki ilişkileri daha iyi anlamaya başladım. Ben dayanışma ortamının olduğu bir çalışma hayatı beklerken birbirinin arkasından kuyu kazınlar gördüm. Beyaz bir kağıt görmeyi beklerken siyah bir sayfa buldum. Peki bu ne demek? O siyah sayfanın beyaz kalemi benim elimde, sadece işçiler örgütsüz ve dayanışmadan uzak. Ben içinden geldiğim örgütlü ortamdan ve dışarıdan gözlemediğim işçi direnişlerinden değiştiğimi fark ettim. Yani bu beyaz kalem benim elimdeyse benim artık bu sayfayı çizmem ve değiştirmem gerekiyor.

Ben Esenyalı Kadın Dayanışma Derneğinde faaliyetlere katıldığım için dayanışmanın ve örgütlü olmanın ne demek olduğunu biliyorum. Biz kadın işçiler olarak birimizin açığı varsa o açığı göstermek, ustanın fark etmesini sağlamak yerine dayanışma içinde olmalı ve birbirimize yardım etmeliyiz. Ama fabrikada daha fazla göze girme isteği olduğu için usta bir işçinin açığını yakaladığında genelde diğer işçiler

memnun oluyor. Oysa benim kadın derneğinde gördüğüm insan ilişkileri kesinlikle bundan farklı.

GÖSTERMELİK DENETİMDE HER ŞEY MÜKEMMEL!

Fabrikada işçilerin canı çok değersiz. 5 ütünün çalıştığı bir kattayım. Ortam çok sıcak ve bazı işçilerin tansiyonu çıkıyor. Fabrikaya bir gün üst kademedeki biri denetime geldi Amerika'dan. Bir anda beş ütünün olduğu, vantilatörün açılmadığı ortamda her işçi başına bir vantilatör açıldı. İşçilere eldiven dağıttılar. Yemek molalarında yangın merdivenini kullandıran sorumlular bize can güvenliğimiz için normal merdivenleri kullandırmaya başladılar. Yemekhaneye giderken can güvenliğimizin olmadığı asansörleri kullandıranlar kendi kullandıkları merdivenlere yönlendirmeye başladılar bizi. Yani patronlar geldiğinde can güvenliğimiz artıyor bir anda ama stres desen had safhada. Her bir işçinin işine göre dakika tutulmaya başlandı. Ütüyle işçinin çalıştığı nokta arasında bile hesap yapılıyor.

Eğer ütü uzakta ise ulaşmak için geçireceğim süre patronun cebini zarara sokuyormuş. Adeta adımlarımız hesaplanıyor yani. Üç kez burnum kanadı stresten. Patronların geldiği 3 gün boyunca işçiler bizim kata denetime gelecek diye tir tir titredi. Ustamın bile asansör yukarı çıkarken gerildiğini gördüm. Bu 3 günlük sinir stresten sonra işçiler patronun acımasızlığını kendi aralarında tartışmaya başladı.

Fabrikada çalışan kadınlar işten atılmaktan çok korkuyor. Çoğu, zamanında şiddet görmüş, boşanmış. Ülkede işsizlik yoğun olduğu için tekrar iş bulamayız korkusu ile yaşıyorlar. Bu nedenle örgütlenme konusunda kaygılılar. Şimdilik benden bu kadar. Beyaz kalemlerle insanlara dokunmaya devam ettikçe gelişmeleri sizlerle paylaşacağım.

*Bir tekstil işçisi
Tuzla/İSTANBUL*

Böyle hayat mı geçer?

HER türlü elektrik aksanı üreten bir metal fabrikasında çalışıyorum. 10 yıldır üç vardiya sistemiyle, ağır bir tempoyla çalışıyoruz. Bu yetmezmiş gibi vergi dilimleriyle aldığımız ücretler eriyor, yok ediliyor. İşçi, emekçiler açlıkla sınanırken patronlar için memleket adeta vergi cenneti. Ben emzirme yaşındaki çocuğumu eltime bırakarak çalışmak zorundayım. Fabrikada kreş de yok. Dudullu OSB'de bir kreş var ama aylık ücretimin neredeyse tamamını vermem gerekiyor ki çocuğu kreşe verebileyim.

Fabrika adeta bir hapishane gibi. Sosyal hayatımız yok. Böyle bir hayatı kimse tercih etmez. Biz kadın işçiler bu cehennem hayatı içinde psikolojik sıkıntılar da yaşıyoruz. Çocuğlarımızı, eşimizi, ay sonunda nasıl borç ödeyeceğimizi düşünmekten ruh sağlığımız bozuluyor. Antidepresan ilaç kullanmayan bir kadın işçi zor bulursunuz. Mobbing, sözlü ve fiziki tacizin her an hedefiyiz. Servis aracında, tuvalete giderken, yemekhanede, durakta sayısız taciz vakası yaşadık. Bunu kadın işçiler olarak ancak kendimizle paylaşıyoruz.

Sağlığımız ne olacak dediğimizde açık açık “Canınız cehenneme, sizin yüzünüzden ne üretimi azaltırız ne de değişiklik yaparız” diyerek kapıyı gösterdiler bize. Eşim işsiz, üç çocuğum var. Kayınvalidemin evinde oturuyoruz. Bir de kira verseydik neler yaşadık bilemiyorum.

'ÇOK KAZANANDAN ÇOK, AZ KAZANANDAN AZ VERGİ ALINSIN'

Vergi kesintileri zamanı gece vardiyasında olduğumuzda gündüz ev temizliğine, tekstil atölyelerinde ütü-pakette çalışmaya gidiyoruz. 48 saat uyumayan, bayılıp yere yığılan, hastalanan arkadaşlarımız oluyor. Aldığımız kredileri ödeyemiyoruz. İcralık olan, haciz gelenlerin büyük çoğunluğu işçiler. Bankamatikğin önüne gidip fatura ve kira ödemeleri yaparken hep eksi bakiyeye düşüyoruz.

Çalıştığım fabrika organize sanayide en fazla kâr yapan işletmelerden biri. Ama sonbahar aylarıyla birlikte vergilerden dolayı ücretlerimiz kuşa çevriliyor. Bordrolarımıza baktığımızda bunu çok net görüyoruz. Ülkenin en zenginlerinin tamamı bizim kadar vergi vermiyor. Üstelik onlara sık sık vergi afları geliyor, yeni yatırımlarla milyarlarca lira teşvik primi alıyorlar. Sendikalar da sadece vergi meselesini dile getiriyor ama etkili bir adım atmıyor. Halbuki “Elinizi şaltere atın, üretimi durdurun” deseler iş biter. Tüm kon-

federasyonlar birleşip ortak büyük bir eylem yapılmalı. 1-2 günlük bir grevle vergide adalet sağlanır, en azında kazanımla çıkarız.

Asgari ücret başta olmak üzere, ücretlerimizde vergiden muaf tutulsun. Çok kazanan, çok kâr elde eden zenginlerden ve patronlardan çok vergi alınsın. Biz emekçilerden az vergi alınsın. Çünkü bizim bir tek aldığımız ücret var. Zamların durdurulması, asgari ücretin açık ve yoksulluk sınırları baz alınarak yeniden tespit edilmesi, vergide adaletin sağlanması için mücadele şart olmuş.

Fotoğraf: Petrol-ış (arşiv)

Usta öğreticilerin kadro hakkı gasbediliyor

Yasemin ÖZTÜRK
Sincan-Ankara

Halk Eğitim ve BELMEK'lerde mevsimlik işçi statüsünde A4'den kadrosuz, sözleşmeli çalışan çoğu kadın 94 bin usta eğitici, kadro ve özlük haklarına kavuşmak istiyor.

Mesleki Eğitimciler Federasyonu Genel Başkanı Selma Coşan, Halk Eğitim'de 21 yılını tamamlamış usta eğitici. Şöyle anlatıyor: "Halk eğitimde her yıl yenilenen bir sözleşmemiz var. Modül üzerinden kurslarımızı açıyoruz. Bir yıl boyunca kesintisiz çalışmıyoruz. Çalışmadığımız zaman sigortamız yok, ücret alamıyoruz..."

HALK EĞİTİM MÜDÜRLERİNİN KEYFİNE KALMAK...

Coşan, sistemin işleyişini şöyle anlatıyor: "Modülümüze göre çalışıyoruz. Örneğin bir iğne oyası haftada dört saate tekabül ediyorsa bu da dört aylık kurs anlamına geliyor. Dört aydan sonra puanlamamıza göre kaçınıcı sıradaysak ona göre işe alımlarımız yapıyor. Müdürlerimizin keyfine kalmış; ister sizi devam ettirir, istemezse ettirmez. Kadrolu ve kadrosuz arkadaşlar bir arada çalışıyoruz."

Coşan, kadrosuz öğreticilerin kurs yeri bulma ve öğrenci ayarlama "zorunluluklarına" dikkat çekiyor: "Halk eğitim müdürü 'Filan mahallede yer bul, kursunu aç' diyor. Öğreticiler öncelikle o yerdeki okulların müdürleriyle konuşup sınıf ayarlamaya çalışıyor, bulamazsa usta öğreticiler kendi cebinden kira parası verip örneğin bir binanın altında kurs açıyor."

Elektrik, su, doğalgazı kendi cebinden ödüyor. Kullanılacak malzemeleri de makinaları kendisi götüren arkadaşlarımız da var."

KADROSUZLARA ÜVEY EVLAT MUAMELESİ

Coşan, çoğunluğu kadın olan sözleşmeli usta öğreticilerin ekonomik zorluklarına dikkat çekiyor: "Biz kadrosuzlar üvey evlat muamelesi görüyoruz. Kadroluların yaptığı bütün işleri bizler de yapıyoruz ancak eşit şartlara sahip değiliz. Özlük haklarımız da yok. Kadrolular, ek ders ücreti artı maaş alıyor. Bizler sadece ek ders ücreti alıyoruz, o da asgari ücretin çok altında. Milli Eğitimin tüzüğünde çok eksiklikler var, bu eksiklikleri de müdür ve müdür yardımcılarını lehlerine çevirip bizi süründürüyorlar. Farkındalar ama düzeltme yapılmıyor."

KUR'AN KURSU ÖĞRETİCİLERİ KADROYA ALINDI

Coşan, halk eğitim bünyesinde açılan Kur'an kurslarındaki kadrosuz usta öğreticilerin Diyanet tarafından kadroya alındığına dikkat çekiyor: "Emsal teşkil edecek Kur'an kursları var. Birkaç yılda bir kadroya alınıyorlar. Aynı şartlardayız. Onlar da halk eğitimde, camilerde çalışan usta öğreticiler. Aynı defteri tutuyoruz. Diyanetten ve Spor Bakanlığından kadrolu çalışan el sanatları hocalarımız da var. Sonuçta hepsi Milli Eğitim Hayat Boyu Öğrenme Müdürlüğü bünyesinde toplanıyor. Yanlış anlaşılmasın, biz tüm usta öğreticilerin kadrolu olarak çalışması gerektiğini savunuyoruz."

'BELMEK'LERDE KADROLU OLMASIN DİYE 11 AY ÇALIŞTIRILYOR'

HALK Eğitim, Milli Eğitim Bakanlığı çatısı altında ilçe düzeyindeki müdürlükleri ile ülke genelinde örgüt- lü. Köylerde ise 12 kişinin köy muhtarının aracılığı ile ilçe müdürlüklerine yaptıkları başvuru üzerine kurslar açılıyor. Halk Eğitimde kadrolu ve kadrosuz usta eğiti- ci öğretmenler, bilgisayardan, dramaya, diksiyondan, arıcılık, sebze, dikiş, nakış, bitki ve meyve yetiştiriciliği, asansör, ateşleme, inşaat, kaloriferçiliğe kadar hayata- nın her alanına dair 3600 dalda açılan kurslarla eğitim vermekte.

Halk Eğitimin yanı sıra Büyükşehir Belediyeleri tara- fından da El Becerileri ve Meslek Edindirme (BEL- MEK) kursları açılmakta. BELMEK'lerde çalışan usta öğreticiler de kadrolu ve sözleşmeli olarak iki ayrı sta- tüde çalışmakta. Konfederasyon Başkanı Selma Co- şan BELMEK'lerdeki çalışma koşullarını şöyle anlatıyor: "BELMEK'teki kadrosuz çalışanlar yılda 11 ay kurs veri- yorlar. Mesai saatleri fazla, haftada 40 saati dolduru- yorlar. Ancak onlar da 11 ay çalışıyorlar, bir ay giriş-çı- kış yapıyor kadro hakkı kazanılmasın diye. Yasaya göre 12 ay çalıştırlarsa kadro hakkı kazanıyorlar."

'HAKLIYIZ, SORUNLARIMIZIN ÇÖZÜMÜNÜ İSTİYORUZ'

COŞAN, Türkiye genelinde 12 ilde dernekleştiklerini ve sosyal medya üzerinden de 20 bin civarında usta öğretici ile iletişimde olduklarını vurgulayarak, "Arka- daşlarımızla birlikte Milli Eğitim Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü ile görüştük, Mecliste her ilin milletve- killeri ile görüştük. Soru önergeleri de verildi fakat bir sonuç alamadık. Bütün partileri tek tek dolaştık. Bize 'haklısınız' diyorlar. Biz haklıyız ve sorunlarımızın çözü- münü istiyoruz ve istemeye de devam edeceğiz" dedi.

MEB tarafından kamu görevlisi, Çalışma Bakanlığı tarafından işçi statüsünde görülen usta öğreticiler, A4 statüsündeler ve eğitim iş kolundaki sendikalara üye olabiliyorlar. İşçi ve emekçilerin her alanda aydınlatıl- ması amacıyla Sovyetler Birliğinde kurulan halkın eğiti- mi anlayışı ve uygulamalarından etkilenilerek 1928'de kurulan Halk Eğitim kurulduğundan beri iktidarların ar- ka bahçe ve keyfi uygulamaları sonucunda bugün ge- linen noktada sorun yumağına dönüşmüş durumda.

Fotoğraf: Evrensel

EYT'Lİ BİR KADIN: 40 liraya 5 kişilik yemek yap diyorlar, üstüne azarlıyorlar

Esen AKBULUT
Ankara-Tuzluca

BEN 48 yaşındayım. 1995'den beri özel sektörde çalıştım. Primim ve gü- nüm dolduğu için işyerinden ayrıldım. Emeklilikte yaşa takılanlardayım. Haya- tın acımasızlığı ve zorluğu nedeniyle tekrardan işe girdim. Güzellik salonun- da işe başladım, asgari ücretli olarak ça- lışıyorum. Yemek için günlük 50 lira li- mit veriyorlar. Fakat 40 lirasını harca- mak zorundayım. 10 lirasını kasada bi- riktirip çayı, şekeri, temizlik malzemele- rini o parayla alacakmışız, onun dışında para vermiyorlar. 40 lira ile de beş kişi- lik yemek yapıyorum. Bu pahalılıkta na- sıl yetiştireceksem 40 lirayla. Bir de art- tıramadığım zaman, 'Sen hiç para arttı- ramıyorsun' diye söyleniyorlar. Market- te bir kuru soğan olmuş 13.90 TL, pata- tes olmuş 12.90 TL, dereotu, maydanoz düşünün... Daha yemek için temel ihti- yaçları saymadım bile. İşyerinde bu şe- kilde davrandıkları için düzen olmuyor, çocuğum yaşımdaki insanlardan emir al- mak o kadar kötü ki anlatamam. Çok ağırımaya gidiyor.

Çalıştığım güzellik salonundaki mü- düre karşı gelindiği zaman da 'Filanca ellerini sildi mi?', 'Çekmecelerin tozları- nı aldı mı?', 'Kapının tozunu aldı mı?' diye sürekli iş yüklüyorlar. Sabah 8.30 akşam 19.00 arası çalışma saatim, fakat 18.59'da çıkmaya çalıştığım zaman he- men hesap soruyorlar. Benden önceki çalışan kadın 18.59'da işten çıktı diye kadının işine son vermişler. Fakat sen erken işe gittiğin zaman laf olmuyor. Yaş ilerledikçe çalışmak o kadar zor ki dört gözle EYT'nin çıkmasını bekliyo- rum çünkü sabit bir maaşım olması ve kimseye hesap vermeden hayatıma gü- zellik katmak istiyorum.

Fotoğraf: Ekmek ve Gül (Arşiv)

Asgari ücret, asgari yaşamlar

Adile DOĞAN
Esenyalı-İstanbul

Gecesi gündüzü birbirine karışmış, elleri nasırlı gözleri uykulu kadınlar... Vakit ne, o bile karışık. Bir yerde oturup bir çay içeceğiz ama bu zamanı yaratmak onlar için ayrı bir marifet. Fabrika tıkır tıkır çalışıyor, zaman onları adeta sürüklüyor. Uygun zamanı bulup da yan yana gelemediğimiz için telefonda dertleşebiliyorum Aynur ile. "Bu tempunun içinde nasıl uyuyorsun?" diye soruyorum. Aynur gülüyor, "Uyku mu o ne?" diyerek dalga geçiyor. "Gözlerimin altı mosmor" diye ekliyor. "Daha iyi günlerim olmuştu ama çocuktan sonra çok uyuyamıyorum. Bu 3 vardiya sistemini kabul etmemin tek sebebi de çocuk zaten. Gece ve ara vardiyada ona biraz vakit ayırabiliyorum. 1. sınıfa gittiği için ders çalıştırmam lazım" diyor. Eee Aynur nasıl olacak böyle? Aynur devam ediyor: "Asgari ücret zammını bekliyoruz, 9 bin olacak diyorlar ama bilmiyorum. Bir yandan

da keşke hiç zam olmasa diyorum. Çünkü asgari ücret zammı daha elimize geçmeden her şeye zam yapılacak, biz yine geçinemeyeceğiz." Aynur'un çalıştığı fabrikada erkekler kadınlardan fazla maaş alıyor. Patronlarının prensibine göre "Erkekler daha güçlü ve kadınlar erkeklerle destek olmak için var." Aynı işi yapmalarına rağmen ücret eşitsizliği var.

PED DE LÜKS, KUAFÖR DE

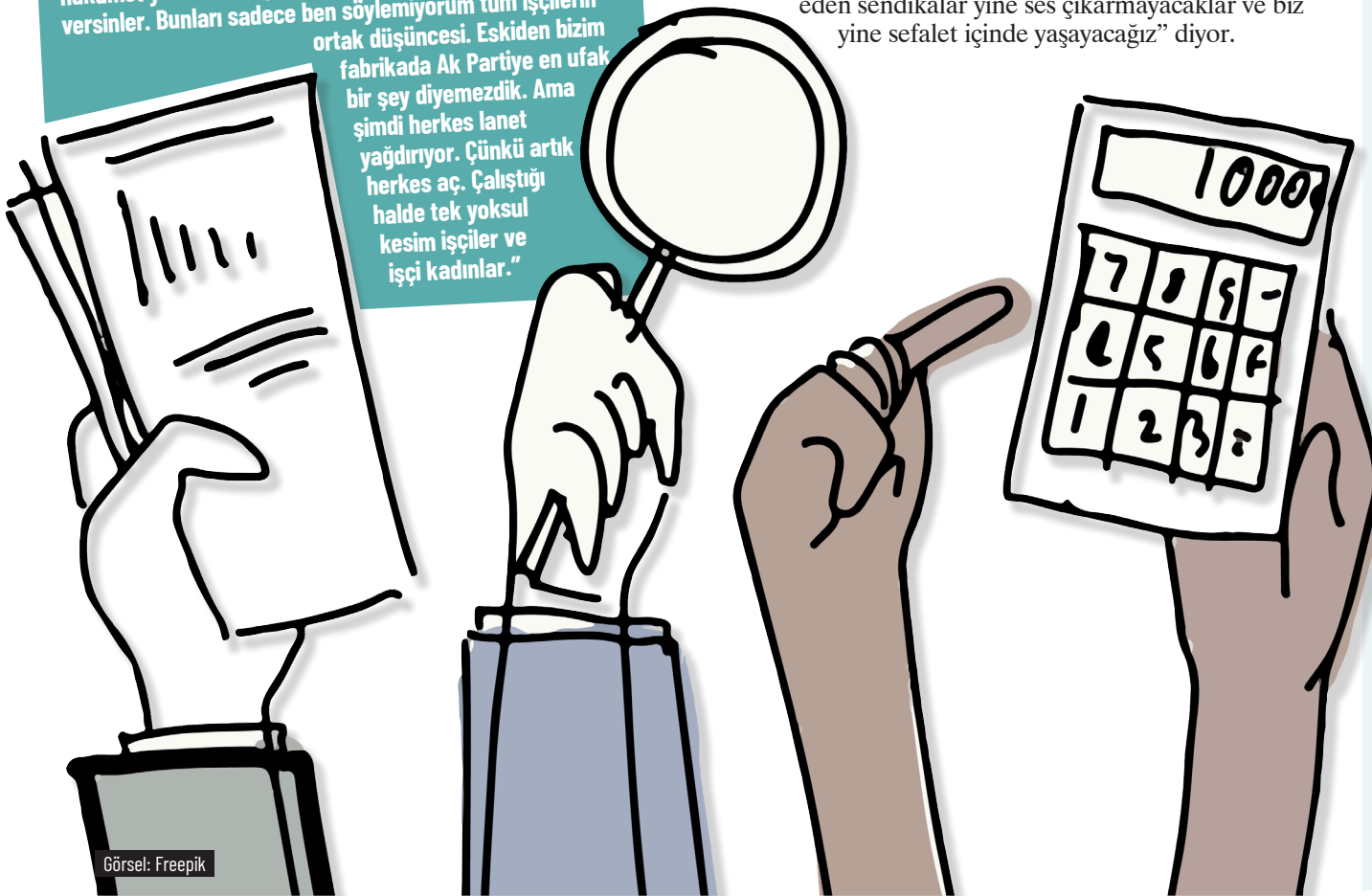
Tek vardiya çalışan Demet'le görüşüyorum daha sonra. "Aylardır mesai yok, büyük ihtimalle asgari ücret belirlendikten sonra işten çıkarmalar başlayacak. 8-9 bin lafi dolaşiyor bu aralar ama patron bu söylemlerden rahatsız ve şimdiden 'iş yok' havası veriyor. Hiç kimse geçinemiyor, yıl sonunda yapılacak zamlar asgari ücretten daha fazla konuşulur durumda şu an. Asgari ücret 10 bin olsa bile yetmez. Çünkü zamlar biz kadınlara her zamankinden daha çok zorluyor. Ped almak ya da bir kuaföre gidip uzayan saçlarımızı bile kestirmek lüks hale geldi. Ay sonu olunca ped alamıyorum ya da en sağlıksızını, en ucuzunu ancak alabiliyorum. O da çeşitli hastalıklara neden oluyor" diye anlatıyor.

PAYIMIZA DÜŞEN YİNE SEFALET

"İşçinin canı ucuz, hayatı zor, kaderi fakirlik" diyor Aygül de. Aygül, iki vardiya sistemiyle çalışan bir metal fabrikasında mutfakta çalışıyor. Eskiden vardiyalarda ikişer kadın çalışıyorlarmış. Temmuz ayında zam yapılıncaya iki kadını işten çıkarmışlar. Şimdi iki kişinin yapacağı işi tek kişi yapıyor. Diğer vardiyadaki kadın da tek çalışıyor. Akşama kadar eli suyun içinde olduğu için egzama başlamış. 100 kişinin bardağını, tabağını yıkıyor, koca kazanları tek başına indirip kaldırıyor. 50 yaşında olan Aygül çok zorlandığını, mesaisinin akşam evde de devam ettiğini, yemekti, ev işiydi derken hiç dinlenemediği için çok yorulduğunu anlatıyor yüzünde beliren acıyla. Aldığı para çektiği ağırlara bile derman olmuyor. Aygül "Bizi bu şartlarda çalıştıran patronlar ve hükümet asgari ücrete karar verecekler. Sözde işçileri temsil eden sendikalar yine ses çıkarmayacaklar ve biz yine sefalet içinde yaşayacağız" diyor.

'ESKİDEN FABRİKADA AK PARTİYİ ELEŞTİREMEZDİN BİLE'

Emekçileri bu umutsuz tabloya iten hükümete de tepkili kadınlar. "Kaşıkla verip kepçeyle geri alacak" diyen Nazmiye 3 aydır evin kirasını ödeyemiyor. Paketlemede çalışan Nazmiye bir anda fırlayan ev kiralarna öfkeli: "Sadece ev kirasına çalışıyoruz. Eşimden boşandım, bir çocuğum var. Asgari ücrete düzgün bir zam yapılmazsa bu biz kadınlara, özellikle yalnız yaşayan kadınları uçurumdan itmek demek. Ya hayat pahalılığın önüne geçsin bu hükümet ya da insan gibi yaşayacağımız bir ücret versinler. Bunları sadece ben söylemiyorum tüm işçilerin ortak düşüncesi. Eskiden bizim fabrikada Ak Partiye en ufak bir şey diyemezdik. Ama şimdi herkes lanet yağdırıyor. Çünkü artık herkes aç. Çalıştığı halde tek yoksul kesim işçiler ve işçi kadınlar."

Görsel: Freepik

İşçi buluşmasından notlar

*Bu masada yok yok!
Gündemimiz bol: vergi kesintisi, bir işçi direnişinin öğrettikleri, toplu iş sözleşmesi deneyimi...*

Mine ÇELİK
Tuzla-İstanbul

BİR pazar günü beş çayı için evlerimizde ne malzememiz varsa hazırlayıp; koca, çocuk, temizlik, yemek koşturmasından sıyrılıp nefes almaya gidiyoruz derneğe. Gündemimiz şiddet, eşitsizlik ve sömürü. ETF Tekstil fabrikasında direnip tazminat haklarını alan işçisi arkadaşlarımız söze başlıyor: "Direnişe başlama kararı aldığımızda sömürü ve şiddetin şokuyla karşı karşıya kaldık. 'Devlet kimin devleti, polisler kimleri korumak için var'ın cevabını yaşayarak öğrendik."

Şiddetin, eşitsizliğin ve sömürünün karşısında direnişin öğrettikleri ve mücadelenin neden soluksuz devam etmesi gerektiği üzerine sohbetimiz sürerken vergi kesintilerine geliyordu sohbet. Metal fabrikasında çalışan arkadaşlarımız vergi kesintileri ile yılı kapatırken kredi kartı borçlarının sınırda olduğunu söylediler.

Yılın ikinci yarısında maaşı vergi dilimine giren arkadaşlar, yılın son ayında zammın tek bir kırıntısını göremez hale gelmişler. Paylarına düşen daha fazla yoksulluk ve fazla mesai peşinde yarını düşünmek olmuş.

Hemen aynı bölgede aynı sektörde başka bir metal fabrikasında ise geçtiğimiz haftalarda yeni bir sözleşme imzalandı. Kismen de olsa işçilerin taslağı sahiplenmesi üzerinden imzalanan sözleşme hem mevcut fabrikanın işçilerine hem de sanayideki diğer fabrikalara umut ve yol oldu. Tabii hemen şu soru belirdi akıllarda, "İyi bir sözleşme imzalayınca sorunlar çözülüyor mu?" İmzalanır imzalanmaz vergi kesintisiyle karşı karşıya kalan arkadaşlarımız, iyi bir sözleşme imzalamanın sevincinin bu koşullarda 3 gün sürdüğünü söylüyordu: "AGİ'yi aldılar, 'vergiden muaf olacak' dediler. 6. ayda vergi kesintileri başladı. Gelirinden vergi kesiliyor hem de katbekat. Zam dedik, ekmeğe ertesi gün zam geldi. Yıl başında nelere zam gelecek kim bilir? Sen misin zam diyen..."

Sorunları ve mücadele örnekleri ile bir kez daha kadınların birbirinden öğrendiği bir güne tanıklık ettik. Bu buluşma yarınları düşünebilmek için yan yana olmanın zorunluluğunu ve birlikte mücadele eden işçilerin nasıl kazandıklarını gösterdi bize...

Az kalsın mutluymuşuz gibi...

Filiz GÜR*

Sevgili okur, geçen yazımda vaat ettiğim üzere -ki ülkemizdeki siyasi geleneğin takipçisi bir vatandaş olarak verdiğim sözleri tutarım- bu yazımı kimler daha mutlu sorusuna bir yanıt arayıp bulamayarak ziyan etmek üzereyim. Ziyan edecek vakti olan varsa bu yursun!

Yapılan akıllara zarar araştırmanın istatistiksel sonucu gösteriyor ki ülkemizdeki vatandaşlar arasında kadınlar açık ara farkla erkeklerden daha mutlu! Bu sonucu okuduktan sonra gayriihtiyari kafamı kaldırıp çevreme bakmış olmam anlaşılır bir şey. Çevremdeki mutlu kadınlar nereye saklanmışlardı? Yani mutfakta, tuvalette, çocuk odasında mutluluktan ölen hemcinslerimi göremediğimden sokaktakilere odaklandım. İşte karşı kaldırımda bir taraftan bebek arabasını iterken diğer yandan kaldırımdan inen çocuğunun arkasından bağırarak bir kadın! Gerçekten de mutluluğu neredeyse başında parlayan bir hale gibi görünür vaziyetteydi. Bakın, sokağın alt köşesinden ailesine pişireceği yemeklik malzemelerle market poşetlerini ağzına kadar doldurduğu için mutluluktan şarkı söylemek üzere olan bir kadın daha! Bir diğeri neredeyse ıslık çalarak karşı evin balkonundan halılarını silkeliyor. Tanrım, tüm sokak, tüm şehir, tüm dünya kadınların mutluluğuyla aydınlanıyor neredeyse, güneşe gerek yok o derece!

Dün de çalışan ve maaş kartını mutlulukla eşine teslim eden bir kadının, almak istediği şey konusunda kart ve para sahibi eşini ikna etmek için musmutlu bir zavallılıkla yalvardığına tanık olmuşum. Mutluluk kadınların para karşılığında satın aldığı bir şey olabilir miydi?

Reklamları görür gibi oldum: Sevgili kadınlar, daha da mı mutlu olmak istiyorsunuz, mutluluğunuz size yetmiyor mu, nankör bir bencillikle erkeklerin payına bile mi göz diktiniz, o halde beni dinleyin kız kardeşlerim! O koca kafalarınız karışır, kıt beyinleriniz almaz, bir arabayı park edemeyen beceriksizliğiyle algılayamazsınız diye maddeleyerek yazıyorum:

1- Eşinizin annesini dünyadaki tüm insanların toplamından daha değerli bir varlık olarak görüp kendi annenizi unutun! Muhtemelen sizi o doğurmadı, çöpte ya da sokakta buldu. Adam tevekkeli değil sizin ailenizle vakit geçirmekten vebadan kaçan Avrupalı gibi kaçıyor. Hani belki ufak bir miras söz konusuysa ara sıra uğramakta da fayda var, ne zaman uğrayacağını eşiniz size söyler, kafanıza göre şey yapmayın. Gidince yanınızdaki kronometreyi çalıştırın ve vaktinizi fazla ziyan etmeyin.

2- Çocuklar -varsa eğer- siz doğurdunuz! Madem doğurdunuz, oğlan askere gidene kızı everene kadar adama hişt bile demeyin. (Arada hoşşt diyebilirsiniz)

3- Mutlaka bir işe girin, değerini zi ikiye katlayın. Sakın

ola emeğinizi sahiplenmeye kalkmayın. Çünkü evlilik cüzdanına attığınız imzayla kendiniz üzerindeki her türlü haktan vazgeçip eşinize devretmişsiniz, lütfen hatırlayın!

4- Evinizin duvarlarının içindeki her tür olumlu ve olumsuzluktan direkt sorumlusunuz. Elektronik eşyaların bozulması, muslukların akıtması ve tabak çanağın kırılması da dahil. Hayır yani adam bulaşık mı yıkıyor ki kırsın? Tabii ki siz sorumlusunuz. Bu saydıklarımın tamamını siz kullanıyorsunuz. Çamaşır makinesi? Eşiniz muhtemelen çalıştırmayı bile bilmiyor, mutlaka siz kullanırken bozuluyor. Bilgisayarı çocuklarınız (ki sizin sorumluluğunuzdalar), televizyonu muhtemelen ıslak bezle sildiğiniz için siz! Tüm bulları kabullenmek sizi mutlulukta zirveye taşıyacaktır.

5- Bir ihtiyacınız varsa göstererek kanıtlayın! Örneğin yeni bir çift pabuç gerekliyse sahip olduğunuz çiftin kullanılamaz durumda olması gerek. Kilo aldığınız için size olmayan pantolonlardan kimin sorumlu olduğunu söylememize gerek yok sanıyorum? Gazeteymiş dergiymiş gibi lüks tüketim malzemelerine hiç gerek yok! Adam mis gibi kablosuz internet faturasını ödüyor, açın okuyun! Kıytrık maaşınız size ama... deme yetkisini vermez, çünkü mutluluk? Sinemaya gitmek pahalı ve gereksiz etkinliklerden zaten. Torrent siteleri ne güne duruyor? Artı boş vaktiniz mi var, aman tanrım!

6- Sakın ola ki eşinize yazılı başvuruda bulunmadan evinize kimseyi davet

etmeyin, aynı şekilde çocukları parka çıkarmak için de. Matbu hazır bir dilekçe örneği sizi mutluluktan delirme noktasına getirecektir.

7- Yorgu-

num, sözcüğünü sizin için literatürden çıkardık. Adam her hâlükârda yorgun, delirmeyin!

8- Mümkün mertebe konuşmayın. Size soru sorulduğunda kısa yanıtlar vermeniz yeterli.

9- Asla başka kadınlarla kendinizi kıyaslamayın! Onlar sadece bu bahsettiğim kurallara uyarak mutlular. Deyimler sözcüğünde sizi ifade edecek tek deyim "suyuna gitmek" deyim olabilir, iş bu liste size mutluluğun kapısını aralayabilir.

Öhöm. Mutsuz olmak istiyorsanız gidip o feminik mutsuz kadınların yazılarını okuyun durun! Onlar sadece kendi mutsuzluklarına sizi de çekmek isteyen cadalozlar. Savaşarak, uğraşarak dünyanın dengesini değiştireceğini sanan uyumsuzlar! Oğlan çocuklarına ev süpürtüp, sadece tavada değil tencerede de yemek pişirebileceklerini göstererek gelecek nesli değiştirmeye çalışıyorlar. Eşlerinin yüzüne karşı durup diğer kadınlara kötü örnek oluyorlar. Böylelerini hep duyuyorsunuz. Açık kalan camlardan, balkon kapılarından sızan mutsuz çığlıkları herkesi rahatsız ediyor. Bazen utanmadan morarmış gözleriyle, eksik dişleriyle aramızda dolaşarak o koskoca mutsuzluklarını bize de bulaştırmaya çalışıyorlar. Ölene kadar elde edecekleri küçük bir zafer için kocca hayatlarını ziyan ediyorlar.

Kalanlar? Yüzde 61 oranda mutluymuşuz kız kardeşlerim. Bu yazıda bahsi geçen yüzdeleri dahil değil misiniz? Siz hangi cehennemde yaşıyorsunuz o zaman! Durun, söylemeyin! Çünkü biliyorum...

Çamaşır suyundan açılmış ellerinizle sofraya koyduğunuz tabaklardan, uyuturken avunduğunuz, gündüzün vicdan azabını okşarken saçlarına gömdüğünüz çocuklardan, yarısı sararmış bir yaprağa umutla bakan gözlerinizden, masallara sığan hayallerinizden akıyor. Ve yarısı dolu diye bağırarak çığlığınızdan duyuyorum. Ölmedim, yaşıyorum diyen inadınızdan. Tencere karası ovar gibi ovup çıkarmaya çalıştığınız inatçı bir leke gibi mutsuzluk. Sanki, sanki yeterince

uğraşırsanız yepyeni olacak, sanki çok düşünmezseniz yok olacak, sanki olan her şey olmamış gibi.

Yamalaya yamalaya kullandığınız bir şey değil de parlak kumaştan yepyeni bir örtü gibi sizi sıcak saracak. Sanki, sanki az kalsın mutluymuşsunuz gibi olacak...

* filizy63@gmail.com

Asgari ücret: Nereden tutsan elinde kalıyor

Fatma KOÇ
Adana

“Kızzzzz kahvenin yanına çikolata felan alma bacım çikolatalar çok pahalı, hem diyetimiz boş-ver” diyor Ayşe. Arkasından Hülya arıyor, “Sakin çayın yanına bir şey yapma bacım tok geleceğiz zaten yiye-meyiz.” (Bunlar sözleşmişler belli) En son Kübra arıyor, “Sen çay koy ben yanına bir şeyler alıp geliyorum.” Bayılıyor kadın dayanışmasına, ne olursa olsun birbirimize hep destek olmamızın verdiği keyifle çay koyup kahvaltılık bir şeyler hazırlıyorum, kızlar tek tek geliyorlar çaylar simitler eşliğinde sohbet başlıyor.

Asgari ücret tartışmaları hız kazanmaya başladı. Herkes bir rakam telaffuz ediyor. Rakamlar tahminden ziyade, bir temenni havasında. Artık en eğlenceli sohbetlerimizde bile laf dönüp dolaşıp hayat pahalılığına geliyor. Kızlarla buluşup bir kahve içmek bile lüks gelmeye başlayınca evlerde buluşmalar kaçınılmaz oldu.

MAAŞA YAPILAN ZAM NE İŞE YARIYOR BU PAHALILIKTA?

“Asgari ücrete zam gelecekmiş acaba ne olacak?” diyor Kübra. Ayşe hemen lafa atıyor, “Bacım kurban olayım zam gelmesin maaşlar aynı kalsın.” Hepimiz birbirimize şaşırarak bakıyoruz. (Ayşe işte, yine meseleyi nereden tutacak acaba 😊) “Üfff bakmayın bana öyle beee! Ben anlamam politikadan falan, kimseyi de tutmuyorum ama geçen sefer zam yaptıklarında çok sevinmiştim. Maaşlara yapılan zam sonrası her şeyin fiyatı üç katına çıktı. Yapılan zam hiçbir işe yaramadı. Ben artık zam falan istemiyorum ne maaşlara zam yapınlar ne de aldıklarımıza zam yapınlar. Her şey ateş pahası.” Bana dönüp “Kızzzzz sen de asgari ücretin artması gerekir deyip durma, hiçbir şey artmasın öyle dursun artık” diyor. “Tamam, Ayşeciğim zaten ben ne dersem onu yapıyorlar, bu sefer seni kırmayalım senin dediğin olsun” diyorum. Gülüşüyoruz, Ayşe bize kızıyor, “Siz gü-lün zamlardan sonra ben size güleceğim” diyor.

PATRON ÇALIŞANDAN TASARRUF EDİYOR

Hülya devam ediyor: “Şaka bir yana asgari ücret zammını artık korkarak bekliyoruz. Çalıştığım şirkette 10 yıllık elemanım 2 kişi çalışıyoruz. Asgari ücrete zam geldiğinde kesin olarak ikimizden birini çıkaracaklar.” “Nasıl bu kadar eminsin” diyorum. “Ortada daha hiçbir şey yok patron 2 ay öncesinden başladı, ‘Asgari ücrete zam gelecek hazırlıklı olun’ diye. Her gün geliyor bir hesap yapıyor. ‘Asgari ücrete zam gelirse birinizi işten çıkarmak zorundayım’ diyor. Diğer gün geliyor ‘Esnek çalışma da olabilir 15 gün biriniz gelirsiniz 15 gün diğeriniz gelir’ diyor. Başka bir gün başka bir şey. Sonra yine başa dönüyoruz. Sürekli bizi geriyor. Arkadaşla geçen gün ‘Birimizi çıkarsa da bu gerilimden kurtulsak’ dedik. Bazen de ‘Siz de bir çözüm bulun ben ne yapayım’ diyor. Geçen ay büronun ısıtma sistemini kapattı, montla oturuyoruz ofiste. Bu da yetmedi ısıtıcı ve çay makinesini kapattı, bütün gün açık kalmayacak, çay günde bir kez demlenecekmiş. En son, ‘Evden getirdiğiniz yemekleri fırında ısıtmayın’ dedi. Yavaş yavaş mobbing yapıyor bize.”

Ayşe çok sinirleniyor “Dümbüğe bak! Neredeyse üstüne para isteyecek, bunlar iyice saçalamaya başladılar” diyor. Gülüşüyoruz, evet Ayşeciğim birlikte olmazsak tek tek hepimize böyle davranmayı kendilerinde hak görüyorlar.

ÖLÜMÜ GÖSTERİP

SITMAYA RAZI EDİYORLAR

Kübra lafa giriyor, “Ayy abla ben tek çalışırım, bir doktorun yanında çalışıyorum, her işi yapıyorum, geçen gün bana ‘Asgari ücret ortalıkta konuşulduğu gibi 7-8 bin lira olacaksa ben o ücreti ödeyemem ya şimdiki ücretle çalışırsın ya da yarım gün gelir işleri yapar gidersin’ dedi. Ne diyeceğimi bilemedim. Zaten tek çalışırım daha ne kadar tasarruf edecek, üstelik geliri benim maaşımı çok rahat karşılar ama kesin bir dille asgari ücret veremeyeceğini söyledi. Ne yapacağımı bilmiyorum. Ailemin yanında tek başıma çocuğumu büyütme çalışıyorum. Zaten maaşım çocuğumun hiçbir ihtiyacına yetmiyor, ailemin desteği olmazsa geçinemem, bir de işsiz kalırsam ne olacak?”

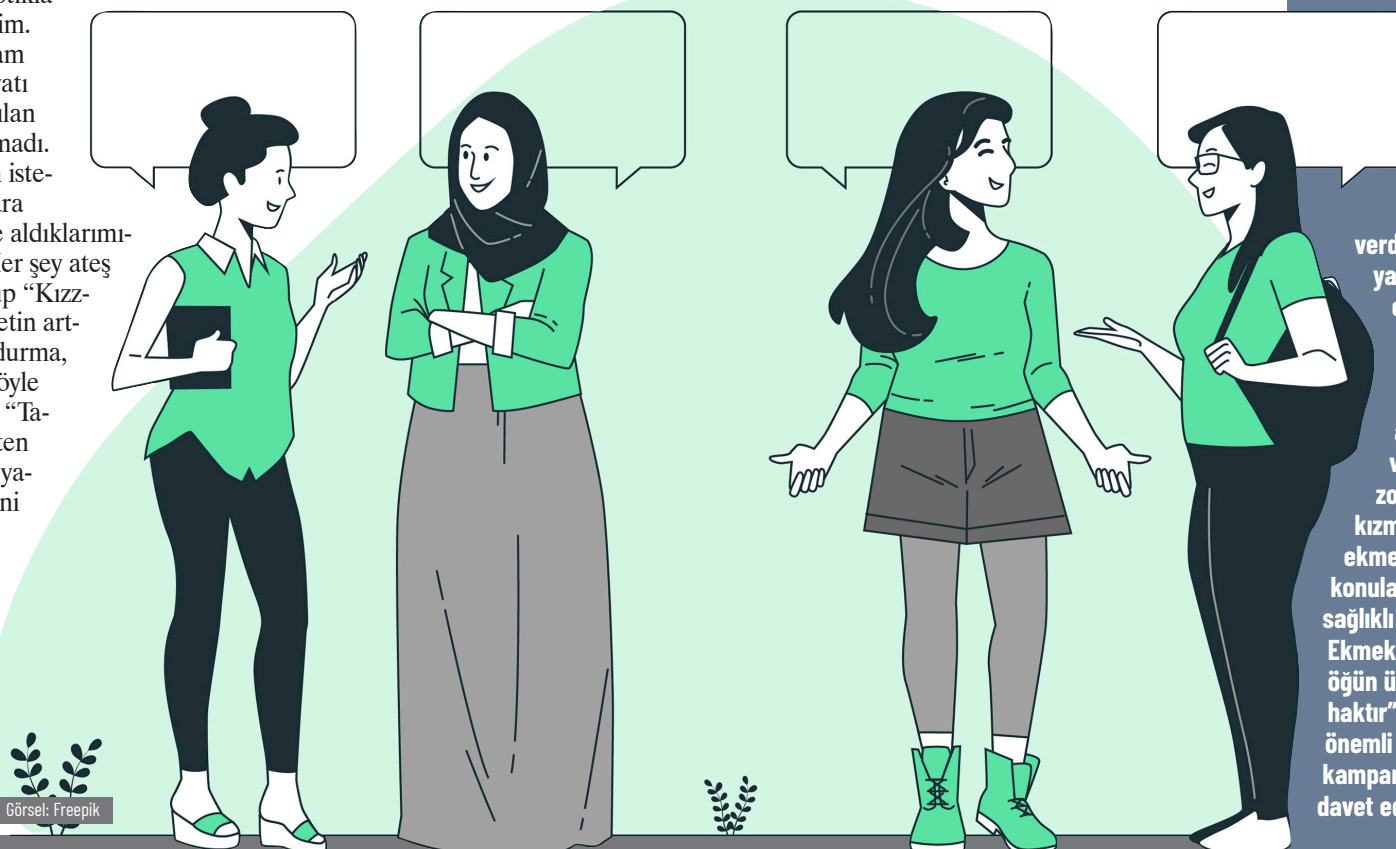
Patronlar her zaman işçiyi işsizlik korkusu ile sınırlar diyor. Ayşe “Bu ne demek gene bilmiş bilmiş konuşma” diyor. Yani Ayşeciğim, ölümü gösterip sitmeye razı etmek gibi bir şey. Ekonomik koşullar zorlaşınca işçinin korkusu geçinememekten çok işsiz kalmak olur. İşsiz kalmamak için de daha az ücrete razı olur.

Ayşe, “Heeeee kızzz doğru diyorsun şimdi daha çok sinirlendim. Ben gidip çocuk baktığım aileye zam isteyeceğimi söyleyeceğim. Onlar da bana hep nereden iş bulacaksın diyorlar ben de işsiz kalmayayım diye her işi yapıyorum. Bitti daha, gıcık aldım kendimi ezdirmeyeceğim.” Hahaha, yürü de Ayşe kim tutar seni...

SOFRAYA KONAN EKMEĞİMİZE DE GÖZ KOYUYORLAR

EKMEK, sofralarımızın vazgeçilmezi, şimdi ekonomik kriz derinleştikçe her sohbetin ana gündemi. Geçtiğimiz günlerde de Ekmek Üreticileri Sendikası Başkanı Cihan Kolivar ekmek üzerine yaptığı bir yorumla tutuklanarak cezaevine gönderildi. Bu yaşına kadar ekmek ile ilgili konuşan biri cezaevine girecek deseler inanmazdım. Şu ahir ömrümüzde daha neler göreceğiz bakalım.

Ekmek, öğünlerimizin olmazsa olmazı, hele bir de sıcak ve çıtır çıtır olursa of offffff! Aslında ben de ekmeğe biraz kızgın olanların tarafındayım. (Bunu söyledim diye umarım başıma bir iş gelmez.) Neden kızgın olduğuma gelince, sebep olarak fazla kilolarımı gösterebilirim. E madem ekmek yüzünden yeme o zaman, diyebilirsiniz. Hah işte o zaman da anneme çok kızgıyım. Annenle ne alakası var, dersiniz... Yoksul sayılabilecek 5 çocuklu bir ailenin en küçük çocuğuyum. Çocukluğumda yemek yerken annem elimizin üstüne hafifçe vurur, ekmekle yiyin yoksa karnınız doymaz der, bize zorla ekmekle yemek yedirirdi. Orta yaşlara gelince annemi daha iyi anlamaya başladım. Bu laf doyup doymama ile ilgili değildi. İşçi bir babanın, ev hanımı bir annenin 5 çocuğunun karnını doyurmak için verdiği mücadelenin bir yansımasıydı. Yemek az ekmek çoktu ve herkesin doyabilmesi için ekmekle yemek gerekiyordu. Artık anneme kızmayı bıraktım ve bizi ekmekle yemek zorunda bırakanlara kızmaya başladım. Şimdilerde ekmek de küçüldü sofraya konulan yemek de. Çocuklar sağlıklı ve düzenli beslenemiyor. Ekmek ve Gül’ün “Okullarda bir öğün ücretsiz, sağlıklı yemek hakkı” kampanyasını çok önemli buluyor ve herkesi bu kampanyaya destek olmaya davet ediyorum.

Görsel: Freepik

2022'yi uğurlarken

Geldi çattı yine aralık ayı, bu sene neler oldu neler... Şok üstüne şok mu yaşamadık dersiniz, öfkeden mosmor mu olmadık, gözyaşları mı akıtmadık... Ama bir o kadar da sarıldık, sarmaladık birbirimizi. Dayanışmamız, mücadelemiz büyüdükçe büyüdü, sınırları taşı geçti. 2022 nasıl geçmiş gelin biraz hafızamızı tazeleyelim.

KURTULUŞ YOK TEK BAŞINA

2022 her ne kadar zor geçse de yılmızı direnişleriyle aydınlatan kadınlara selam olsun... Bu yılın belli başlı işçi direnişlerine göz atalım:

ETF Tekstil:

330 İŞÇİNİN çalıştığı ETF Tekstil'de "küçülme" bahanesiyle işçiler önce işten atılmaya başlandı. İşçiler hakları için başlattıkları 79 günlük direnişi kazanımla sonlandırdı, ETF Tekstil mallarına haciz koyuldu.

Fotoğraf: DHA

Bursa Yeşim Tekstil:

BURSA Yeşim Tekstil fabrikasında toplu sözleşme görüşmelerinde anlaşma sağlanamaması üzerine 4 bin 500 işçi greve çıktı, grev 2. günün sonunda anlaşmayla sonuçlandı.

Technomix:

BURSA'da faaliyet yürüten ve yüzde 98 oranında kadın işçilerin çalıştığı Technomix fabrikasındaki işçiler toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde anlaşma sağlanamaması üzerine greve çıktı.

Farplas:

Farplas'ta sendikalaştıkları için işten atılan işçilerin, işe geri alınmaları ve sendikanın tanınması talebiyle başladığı direnişin ön saflarında kadınlar yer alıyordu.

SÖZDE KALDIRILAN İNDİRİM FAİLLERE BOL KESEDEN

2022 yılı kadına şiddet, kadın cinayeti davalarında faille bol keseden indirimlerin dağıtıldığı bir yıldır.

Üniversite öğrencisi Pınar Gültekin'i vahşice katleden Cemal Metin Avcı'ya haksız tahrik indirimi uygulandı ve cezası 23 yıla indi.

13 Eylül 2014'te TRT sanatçısı Hatice Kaçmaz, Orhan Munis'in evlilik teklifini reddettiği için bıçak ile öldürülmüştü. Yargıtay Ceza Genel Kurulu Orhan Munis'e cinayeti "tasarlayarak" değil de "duygusal çöküntü ve anlık hiddetle işlediği" iddiasıyla verilen indirimli cezayı yerinde buldu.

GÜLŞEN'E TUTUKLAMA MİNİK SERÇE'YE TEHDİT

SANATÇILARA tehdit, müzisyenlere dönük artan şiddet, linç, konser ve festival yasakları 2022 yılının unutulmazlarından olurken yeni yılın ilk ayında Cumhurbaşkanı Erdoğan, 'O dili koparmak bizim görevimizdir' diyerek Sezen Aksu'yu hedef almıştı

Şarkıcı Gülşen hakkında ise aylar öncesindeki bir konserinde imam hatip liselilere yönelik ifadeleri dolayısıyla "halkı kin ve düşmanlığa tahrik veya aşağılama" gerekçesiyle dava açıldı.

LGBTİ KARŞITLIĞI ÖRGÜTLENİYOR

LGBTİ karşıtı söylemler İçişleri Bakanı, Cumhurbaşkanı tarafından kürsülerden dilendirilirken LGBTİ'lerin haklarını hedefe koyan "aile yürüyüşleri" ismiyle düzenlenen nefret mitinglerine izin verildi. LGBTİ'lerin eşit yaşam hakkı talebiyle gerçekleştirdiği Onur Yürüyüşü yasaklandı.

Görsel: Canva

AYSEL TUĞLUK TAHLİYE EDİLDİ

YAKLAŞIK 2 yıl önce demans hastalığı teşhisi konulan ve cezaevinde kalamayacağı yönünde ATK raporu verilen Kürt siyasetçi Aysel Tuğluk 596 günün sonunda tahliye edildi. Aysel Tuğluk'un tahliye edilmesi için 6 bini aşkın kadın imza toplamıştı.

Fotoğraf: MA

BAŞÖRTÜSÜ ÜZERİNDEN BİTMEK BİTMİYEN SİYASET

KEMAL Kılıçdaroğlu'nun başörtüsü tartışmasını yeniden gündeme getirmesi ile iktidarın anayasada değişiklik yapmasının önü açılmış oldu. Cumhurbaşkanı'nın talimatı üzerine Adalet Bakanlığının hazırladığı anayasa değişikliği başörtüsüne dair "Kadınların başlarının veya boyunlarının açık veya örtülü olması nedeniyle kamu hizmetlerine girmesi, eğitim öğretim hakkına ve çalışma hakkına engel olamaz" demekle kalmıyor 41. maddede değişiklik içeriyor: "Aile, Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır" ifadesindeki eşler tanımı açılacak. Bu maddede yer alan eş tanımı "kadın" ve "erkek" olarak değiştirilecek.

YÖK GENELGESİNDE KADIN KULÜPLERİ HEDEFTEN

İÇİŞLERİ Bakanlığı, öğrenci kulüpleri ve kadın platformları için "illegal yapılanmalar" dendi, üniversitelerde siyasi faaliyet yürüten öğrencilerin çalışmalarına izin verilmeyeceği belirtildi.

HPV AŞISI İÇİN VERİLEN MÜCADELE SONUÇ VERDİ

UZUN zamandır HPV aşısı için mücadele eden kadınların çabaları sonuç verdi. Sağlık Bakanı yaptığı açıklamada, rahim ağzı kanserine karşı koruma sağlayan HPV aşısına ilişkin, "Yaş gruplarını ve medeni hal durumlarını dikkate alan bir plan hazırlıyoruz" dedi.

HABER ALMA ÖZGÜRLÜĞÜ BALTALANDI

"DEZENFORMASYONLA mücadele" iddiasıyla AKP ve MHP tarafından hazırlanan, basın ve ifade özgürlüğü, haber alma hakkının yanında en çok da kadınların hayatını etkileyecek Sansür Yasası ekim ayında Meclisten geçti. Gazetecilere yönelik baskı arttı.

Görsel: Canva

SOKAKTA MÜCADELE DİNMEDİ

8 MART:

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nde yurdun pek çok yerinde kadınlar; iş yerlerinde, mahallede, sokakta şiddete, savaşa, eşitsizliğe, yoksulluğa, hak gasplarına karşı bir araya geldi.

25 KASIM:

Ülke genelinde kadınların 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü'nde talepleriyle sokaklarda yan yana gelmesini engellemek isteyen iktidarın çabaları faydasız kaldı. Kadınlar ülkenin dört bir yanında sokağa çıkarak taleplerini dile getirdi. 25 Kasım eylemlerinde toplam 380 kadın polis şiddetiyle gözaltına alındı.

Görsel: Canva

DANIŞTAY'IN İSTANBUL SÖZLEŞMESİ KARARI

Danıştay, İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararına ilişkin onlarca kadın tarafından açılmış iptal davalarına ret kararı verdi. Türkiye'nin taraf olduğu diğer uluslararası sözleşmelerden çekilme kararının önünü açtı.

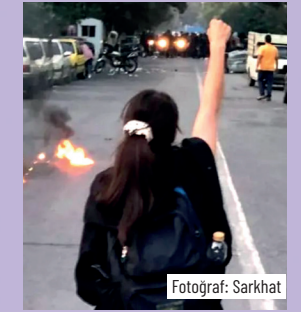
Çocukların Cinsel Suistimal ve Cinsel İstismara Karşı Korunmasına İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi yani Lanzarote Sözleşmesi tarikatlar tarafından hedefe kondu.

YILIN 'EN'LERİ...

Yılın kampanyası: Okullarda her çocuğa 1 Öğün Ücretsiz Yemek

Yılın umut vereni: İran'da yükselen mücadele

Fotoğraf: Sarkhat

Yılın öfkeden kudurtanı: Danıştay kararı

Yılın komiği: Sağdan sola donat

Beyaz TV ekran görüntüsü

Yılın direnişi: ETF tekstil direnişi

Yılın 'yuh' dedirteni: Ped fiyatları

YILIN ŞARKILARI

Havalyken dinlediğimiz: Şura İskenderli/Yok

Eğlenirken dinlediğimiz: House Of Paper/ Another Love

Heyecanlyken dinlediğimiz: Sooroode Azadi

Üzgünken dinlediğimiz: Nina Zilli, Giuliano Palma/50 Mila

Öfkeliyken dinlediğimiz: Karsu/Sana ne

Dinlemek için okutun:

1 öğün ücretsiz yemek kampanyası kadınları buluşturuyor

Emine UYAR
İzmir

“ Bir öğün ücretsiz, sağlıklı yemek her çocuğun hakkı” kampanyası İzmir Karşıyaka’da da ekim ayının ilk günlerinde başlatıldı. Hemen hemen her gün farklı semtlerdeki okulların önünde kampanya anlatıldı, imzalar toplandı. Telefonlar alındı, tekrar tekrar görüşüldü, sohbetler edildi. Sadece beslenme değil başka sorunlar da dile geldi bu sohbetlerde.

Ekmek ve Gül okurları ile Tüm Öğrenci Velileri Derneği olarak organize edilen bir etkinlik de düzenlendi bu süreçte. Her türlü zorluğa karşı etkinlik gelen kadınlar deyim yerindeyse etkinliğe damgasını vurdu. Konu sadece beslenme değil kadınların yaşadıkları şiddet ve kadın dayanışmasıydı aynı zamanda.

‘HER ŞEYDEN ÖDÜN VERİYORUZ’

Etkinlikte söz alan kadınlardan Müşerref, “Çocuklarımız da biz de yarış atı gibiyiz. 24 saat bize yeterli gelmiyor. Ekonomik sıkıntılar bunda büyük etken. İnsanlar bir yaşam savaşı veriyor. Bu savaşı verirken her şeyden uzak kalıyoruz, haber dinlemekten, herhangi bir etkinlikten, ailemizle bir araya geleceğimiz vakitten, her şeyden ödün veriyoruz” dedi.

Senem de şiddet gördüğü eşinden boşandıktan sonra iki çocuğu ile hayatta kalma mücadelesi veren kadınlardan. Eski eşinin hâlâ kendini nasıl rahatsız ettiğini paylaştı: “Gittiğim savcı, polis, verdiğim ifade yani hiçbir şey fayda etmiyor. Velayet davası açmış, delil toplamaya çalışıyor. Beni sinirlendirip kriz geçiriyor. Sonra ‘tedaviye ihtiyacı var’ diyor. Çocuklarımı bırakmak istemiyorum.

rum. Hayatımı mahvetmesini istemiyorum. 5 yıldır tek başıma çocuklarımla mücadele ediyorum.”

ETKİNLİK AÇIK OTURUMA DÖNÜŞÜRSE

Nermin seçmeli din derslerinin bile çocuklarına zorla dayatıldığını anlatırken, “Dine bakıyoruz kadın üzerine kurulmuş, ahlak kadın üzerine kurulmuş, madem ortalığı biz karıştırıyorsak niye tanrı bizi yaratmış? Kadın uyanırsa dünya uyanacak. Bunu istemiyorlar” diyerek düşüncelerini dile getiriyor.

Yönetmen Aylin Açın de kadına yönelik şiddeti anlatan filmine özgürlüğü temsil ettiği için “Mavi” ismini koyduğunu belirterek filmin biraz da kendi yaşamından hareketle kadınların kendilerini çevreleyen dünyadan sıyrılmalarını anlattığını dile getiriyor. Açın, “Her şeyimizi alıyorlar. Asgari ücretle çalıştırarak emeğimizi çalışıyor-

hak ve onların sağlığı ve eğitimi için çok gerekli. Hayata geçerse özellikle birden fazla çocuğu okula giden ailelerin üzerinden önemli bir yük kalkmış olacak. Bu talebin karşılanmasıyla kadınlar da bir nebze özgürleşecek. Çünkü çocuğuna ne hazırlayacağını, nasıl hazırlayacağını düşünen kadınlar ve zamanlarının önemli bir kısmı çocuğun peşinde geçiyor. Yaşadıkları ekonomik şiddete, psikolojik şiddet de ekleniyor. Sadece çocuğun ihtiyaçlarını karşılayabilmek üzerine hayatları şekillenen kadınlar kendilerine zaman ayıramıyor, çalışma olanakları bulamıyorlar.

Kampanya çalışması vesilesi ile birbirini tanyan, 25 Kasım’dan, veli derneğinden haberdar olan, sorunların çözümü için el ele vermeyi konuşan kadınlar için bundan sonrası biraz daha farklı olacak gibi görünüyor...

lar. Bütün gün çocuğunu göremiyorsun. Yapmamız gereken kadın olarak kendimizi geliştirebilmek” diyor.

BUNDAN SONRASI...

Evet, okullarda her gün “1 Öğün Ücretsiz, Sağlıklı Yemek” çocuklar için bir

Çocuklarımızı okuldan almayı

MEKTUBU yazarken fabrikamın ismini yazamamak o kadar zoruma gidiyor ki. Adımı da fabrika ismini de açık açık yazmak istiyorum ama benim de çoğu işçi gibi borçlarım var, işten atılma endişesinden yazamıyorum ne yazık ki. Ev kiramızı bile ödeyemez duruma geldik. Mutfağımızda, benim gibi tüm kadın işçi arkadaşlarımızın mutfağında doğru dürüst yemek pişmiyor. İki kız çocuğum var biri ilkokul 3. sınıfa gidiyor, biri lise 1. sınıfa. Her okula gidişlerinde gözyaşı döküyor. Fabrikada verilen yemekte et varsa, ekmeğin içine koyulacak bir yemekse yarım ya da çeyrek ekmele çocuklarımızın beslenmesine koyuyorum. Liseye giden kızıma en fazla 3-5 lira harçlık verebiliyorum. Eşim inşaatlarda çalışarak üç beş kuruş getirmese iki kızım da okuyamaz. Okul-

dan almayı bile düşündük, onlar okuyup üniversiteye gidip bize bakmak istediklerini söyledi. Bizi bu duruma getiren 20 yıldır bizi yöneten iktidardır. Hiç utanmadan sıkılmadan, bize yeniden oy verin Türkiye’nin yüzyılı vizyonu ile tüm sorunlarımızı çözeriz, diyorlar. Kapı komşumuzla, hatta akrabalarımızla bizi düşman ettiler. Birbirimizle konuşamaz hale getirdiler bizi.

Sancaktepe’deki okulları dolaşın tüm acı tabloyu görürsünüz. Çocuklarımıza harçlık veremez haldeyiz. İkinci el kitap, defter alacak durumumuz bile yok. Sadece kuru ekmele beslenen onlarca çocuk var. Ben bizzat şahidim. Tahin helvası, tavuklu patates yemeği çıktığında sadece benim vardiyamda 20 kadın işçi ekmele içine veya plastik saklama kabına

Fotoğraflar: Ekmek ve Gül

Eğitimde sormamızı istemedikleri sorular Duymak istemedikleri cevaplar

Ümraniye'den bir öğretmen

“Bireylerde istenilen yönde davranış değişikliği oluşturma süreci...” Fakültede öğrendiğimiz en temel ‘eğitim’ tanımı buydu. İstenilen ne peki? Kimin istediği davranışlar?

Temel eğitim ülkemizde ‘parasız ve zorunlu’. Peki neden ‘fırsatı’ olan çocuğunu özel okulda okutmak ister? Herkesin ekonomik durumu ölçüsünde erişebildiği bir ‘hizmet’ neden kamusal bir hak olarak sunulur? Bu kadar kısa bir yazıda tümüne cevap bulamayız ama ‘soralım’ istiyorum.

‘İYİ EĞİTİM = İYİ GELECEK’ Mİ?

‘İnsan Hakları ve Vatandaşlık’ dersimiz var bu yıl. Çocuk haklarını saydık da saydık ders boyu; eğitim hakkı, sağlık hakkı, barınma hakkı, beslenme hakkı... Çocuklarımıza bu hakları anlattım. Sonra da sordum. “Peki paramız yoksa beslenme çantamıza koyacak bir şeyimiz olmaz. Hani beslenmek bizim hakkımızdı?” Evet bunların ‘haklarımız’ olduğunu anlatabileceğim bir müfredatı var bu sistemin. Ama bu sorduğum soruyu sordurmaz, sorduramaz. Tıpkı temel eğitimin devlet okullarında “zorunlu ve parasız” olduğu yanılıgısı gibi ‘haklarımızı’ öğrendik. Peki madem hakkımız, neden ek işlere, ek mesailere kalmak zorunda kalırız bir çocuğu okutmak için? Bir çocuğa verebileceğimiz bir kuru ekmek için neden ömrümüzden ömür gider fabrikalarda, iş yerlerinde? Hakkımız olan ‘iyi bir eğitim’ için neden çok daha fazlasından vazgeçeriz?

Üstelik iyi eğitimin ‘iyi bir gele-

cek’ vadettiğini düşünürüz. Beslenme çantasına koyacak bir kuru ekmeği zor bulan bir çocuğun ‘şansı’ varsa temel eğitimden mezun olabilmesi, hatta ileride köklü ve ‘güzide’ bir üniversitemizden mezun olup yüksek statülü bir işe girebilmesini bir ‘azim’ meselesi, ‘içinde varsa yapar’ yanılıgısına dönüştürmeyi başarabilen bir sistemin içindeyiz. İşçilerin ve emekçilerin çocukları çocuk işçiler olarak sömürü pazarına sürülürken, sermaye sahibi patronların çocukları arasında hiç çocuk işçi olmaması bir tesadüf olabilir mi? Değildir elbet, çocuk annesinin babasının içinde bulunduğu koşullara, ‘sınıfına’ ait doğar. Bu sistem bunun böyle sürüp gitmesini garanti altına alır.

BU YOKLUĞUN ADI ‘KADER’ Mİ?

Birkaç sayı önce karnımıza ağırlar sokan birkaç olaydan bahsetmişim. Öğrencilerimin beslenme sorunlarından bunlarla birlikte barınma sorunları yaşayan velilerimden bahsetmişim size. Peki ‘geleceğimiz’ diye atfedilen bu çocuklar bu ülke için ne ifade ediyor? Kuru bir ekmeğe talim ettiğimiz bir çocuk bir ülkenin geleceği nasıl olur? Geçen defa fırını bozulduğu için üzülen kadın ve ailesi örneğin. 3 çocuklu 5 kişilik bir aile tek bir asgari ücretle geçinmeye çalışıyorlar ülke şartlarında. Tek istedikleri çocuklarını okutmak. Ama ondan önce çocuklarının karnını nasıl doyuracaklarını düşünüyorlar. Bir çalışma masası alacak ‘fırsatları’ yok. Ekstra kitap olacak ‘fırsatları’ yok. Bu çocukların gele-

ceği yokluğu, ucuz işçisi, güvencesiz çalışmanı olmasına ‘kader’ mi diyeceğiz? Öyle ya başka türlü nasıl dolsun patronun cebi, sermaye nasıl alsın yürüsün, nasıl devam etsin bu sömürü düzeni? Evet o ekmeği üreten ama kurusuna talim edilen bir gelecek... Tüm bunları sorgulamayan, itaatkar ‘davranışlar’ ister.

DENİZ GÖRMEYEN ÇOCUK YÜZMEYE İLGİ DUYABİLİR Mİ?

Eğitim fakültelerinde ‘yaparak yaşayarak öğrenme’ methedilir. ‘Öğrencinin öğrenme-öğretme ortamında aktif rol almasını, öğrenme sorumluluğunu üstlenmesini ve yaparak-yaşayarak öğrenmesini’ vurgular bu kuram. Ama bunun bu sömürü sisteminde fabrikalara döndürülerek istenilen okullar, ‘çocuk işçiler’ olmaya zorlanan çocuklar demek olduğunu söylemezler.

Bu sistemde okul gerçekten çocuğu fiziksel, sosyal, zihinsel olarak geliştirme, yeteneklerine, ilgilerine göre bir ilerleme şansı tabi ki vermez. Hayatında deniz görmemiş bir çocuk yüzmeye istekli, ilgili ve yetenekli olabilir mi misal? Nasıl böyle bir ilgisi ve yeteneği olsun? Birilerinin çocuğu özel derslerle yüzmeye kursuna giderken işçi ve emekçilerin çocuklarının yaşamak için çok temel bir ihtiyaç olan beslenmesini düşünmesi hak mı? Nitelikli ve kamusal bir eğitimden bu şartlar altında bahsedemeyiz öyleyse. Bu demek değildir ki vazgeçeceğiz. Beslenmek bir çocuğun okulda kalabilmesinin en temel koşulu.

Şairin dediği gibi ‘Ve açsak, yorgunsak, alkan içindeyssek eğer ve hâlâ şarabımızı vermek için üzüm gibi eziliyorsak’ suç bu sömürü düzeninin ve sömürerlerin!

Görsel: Freepik

düşündüğümüz bu yaşamı kabul etmiyoruz

koyarak eve götürüp onunla çocuklarının beslenme çantasını dolduruyor. Ekmek ve Gül’ün başlattığı “bir öğün ücretsiz yemek, sağlıklı yemek hakkı” kampanyasını canı gönülden destekliyorum. Bu kampanyaya çok doğru ve yerinde bir kampanya. Ekmek ve Gül dergisini ve Evrensel gazetesini okuyup gerçekleri öğreniyoruz. Kadın işçiler olarak aramızda da konuşuyor ve tartışıyoruz. Fabrika müdürü ve ustabaşlar bunları okumamamız yönünden bizi tehdit ediyor. Patronlar sırtlarını hükümete dayayıp aldıkları teşviklerle, yapıları ihracatlarla milyon dolarlar kazanıyorlar. Plastik eldiven, tıbbi enjeksiyon üretiyoruz. Çok kâr elde edilen ürünler bunlar. Biz yoksulluk çekiyoruz, pazarın bitimine çürük çarık meyve almak için gidiyor, çocuklarımızın beslenme çantasına kuru ekmek, çeyrekten

az simit ya da evde yaptığımız bir iki poğaçaya koyabiliyoruz. Ek zam yapın, ücretlerimizi artırdın dediğimizde, “Yeni yılda asgari ücret artacak bakalım o zaman çalışabilecek misiniz?” tehditlerine maruz kalıyoruz. İşsizlik kılıcı tepemizde sürekli. İstiyorlar ki hep biat edelim, her şeye razı olalım. Artık kaybedecek hiçbir şeyimiz kalmadı. Korkunun ecele faydası yok sözü doğru bir söz. Öyle bir an gelecek ki işçilerin ezici çoğunluğu sokağa çıkacak ve avazı çıktığı kadar bağırarak. Kuru ekmek ne biz doyabiliriz ne de çocuklarımız. Bize bunu reva görenlere karşı birleşip mücadele edeceğiz. Kadınlar olarak bunu başarabiliriz.

**Dudullu OSB’den bir kadın işçi
İSTANBUL**

Fotoğraflar: Ekmek ve Gül

Öğretmenler yanlışa yanlış diyecek!

Sultan SAYGILI
Ankara Eğitim Sen
1 No'lu Şube üyesi

Çoğunluğu eğitimci olan kadın arkadaşlarla bir araya geldik. Bu gruptaki kadın arkadaşlarımız ile söyleşimizi bir film izleyerek bitirmeye karar vermiştik fakat internetteki yavaşlamanın gazabına uğramamız ve planladığımız filmi izleyemez duruma gelmemizle buluşmamız doğalında “Yaşadığımız şiddete karşı mücadeleyi nasıl örgütleriz?” konusuna doğru sürüklendi...

Eğitimcilerin çoğunlukta olduğu bu sohbet eğitim sisteminde dayatılanlar, idarenin baskıları, veli, öğrenci ve okulda yaşanan şiddet sarmalına dair anlatılanlarla devam ettik.

SİSTEM KADAR SENDİKALAR DA SORUMLU

Yakın bir zamanda uzman ve başöğretmenlik sınavına girmiş olan öğretmenler, kendilerine dayatılan iktidarın bir şiddeti olarak görüyor ve değerlendiriyorlar. Eleştirilerini sisteme olduğu kadar, başta üyesi oldukları sendikaları Eğitim Sen olmak üzere bütün diğer sendikalara yöneltiyorlar. “ÖMK kabul edilmiş. Sınav tarihleri belirlenmiş, bütün bir yaz öğretmenle, sosyal medyadan hem başkanlığa hem de sendikalara çağrı ile geçirmiş. Hâlbuki sendikalar bu yasaya ve sınava karşı hızla devreye girerek bir karşı mücadeleyi örgütlemelidiler. Bunu gecikmeli olarak son anda yaptılar ve bu durum öğretmenleri umutsuzluğa itti” diyor bir öğretmen.

“Sosyal medyadaki çağrılar Türk Eğitim Sen dışındaki sendikaları bir tutum almaya zorladı fakat geç kalınmış bir tutum olarak kaldı” diyor bir başkası ve “Eğitim Sen’in üye ve

Öğretmenler sistemin uyguladığı baskıların içinde hem yöneticilerle baş etmeye çalışıyorlar hem de çocukların hayatlarını değiştirmeye çalışıyorlar. Ankara'dan öğretmenler yaşadıklarını anlatıyor:

yöneticileri içinde daha önceki ikircikli tutum, bu sınav süresince de devam etti. Sınava girip uzman olanların aynı işi yaptığı halde farklı bir ücret alması karşısında da bugüne kadar hiçbir şeyin yapılmaması sendikacıların genel merkezde, şubelerde uzman statüsü ile farklı maaşlar almaya devam etmeleri bu ikircikli tutumu derinleştirdi” diye devam etti.

ÖĞRETMENLER KADERLERİNE TERK EDİLDİ

“Türk Dil Kurumu'nun uzmanlık tanımını ile bile alakalı olmayacak şekilde yeni bir ‘uzmanlık’ tanımını geçim derdi-

ne düşmüş öğretmenlerin önüne getirildi. Sendikaların sonradan devreye girmesi, güçlü bir tepkiyi örgütlemek konusunda isteksizlikleri karşısında öğretmenlerde bir tercihte bulundu, yüzde 95'inin sınava girdiği bir sistemde ise öğretmene ilköğretim düzeyinde sorular sorularak uzmanlık statüsü dağıtmaya başlandı” diye hayıflanıyor bir başka arkadaş.

YANLIŞI ZOR VE BASKIYLA ‘DOĞRU’ KABUL ETTİRDİLER

Bir başka kadın arkadaşın değerlendirmesi ise şöyleydi: “Milli Eğitim Bakanlığı ‘2+2=5’ dedi ve öğretmenlerden çoğunluk, sesli ya da sessiz ‘Hayır 2+2=4’ dese de, yüzde 95'inin sınava girdiği bir gerçeklikte öğretmenler iktidarın söylemi olan ‘2+2=5’i kabul etmiş oldu. Yeni nesil yetiştirenler yanlışa yanlış diyemiyorlarsa her ne sebepten olursa olsun bu yeni yanlışlara kapı aralamak oluyor.”

Öğretmenler sınavdan çıktılar ama görüşlerini gere gere ben uzmanım diyemiyorlar. Gelen sonuç ise

bütün öğretmenler bu durumdan mutsuz. Enerjilerini alakasız bir alana yönlendirmiş, kendi mesleki gelişimlerine hiçbir katkı sunmayan sınava girmişler ve aynı işi yapan diğer meslektaşları karşısında eleştirilerini mizaha dönüştürerek de olsa sürdürmeye devam ediyorlar. Öğretmenlik Meslek Kanunu (ÖMK) deneyimleri öğretmenlere bir araya gelirlere seslerini daha yüksek duyurabileceklerini gösterdi ki genç öğretmenler bunu ilk defa deneyimlemiş oldular.

ÖĞRETMENLER SUSMAYA MAHKUM EDİLİYOR

Okulda liyakatsiz yöneticilerin de öğretmen üzerinde uyguladığı şiddette rastlayabiliyoruz. Öğretmeni kendine itaat eden, itiraz etmeyen biri olarak isteyen yöneticiler öğretmen itiraz ettiği ise ya ders programı üzerinde oynayarak ya da sorunlu öğrencilerin yoğunlukta olduğu sınıflara vererek mobbing uyguluyorlar. Başarılı sınıflara ise söz dinleyen, para toplayan ve ses etmeyen öğretmenler yerleştiriliyor. Bir yönüyle sınıfın başarısı öğretmenin başarısı da olduğu için bu mesele büyük bir haksızlıkta doğuruyor. Özellikle kadın öğretmenler, okul idaresi ile çatışmamak için sessiz kalmak zorunda kalıyorlar. Bu durum ise yaşanan şiddetin başka boyutunu bizlere gösteriyor.

KÖKLÜ DEĞİŞİM ŞART

Bir öğretmen arkadaşımızın sözleriyle yazımızı sonlandıralım istiyorum: “Eğitim sistemi şiddeti besliyor. Sınav odaklı sistem öğrencinin yeteneklerine göre yeni bir olanak ve ortam bulduğu yer olmaktan çıkmış durumda. Okul ortamında ve ailede ise çocuklara uygulanan şiddet artıyor. Uygulanan yaptırımlar çocukları bu şiddetin pençesinde kurtarmamızı engelliyor. Köklü bir değişim olmadığı durumda şiddet sarmalı her yerde devam edecek.”

‘SEN KİM OLUYORSUN DA...’

Öğretmenler okulda bizzat öğrencilerinin yaşadıkları şiddet karşısında da tek başlarına kalmışlardı. Yasaları uygulamak için her adım atıklarında, karşılarında aşılmaz duvarlar örülüyordu. Öğretmenler tüm tehditlere rağmen çocukların evde yaşadığı şiddeti karakola bildirmeye gittiklerinde “Sen kim oluyorsun da ailenin çocuğa vereceği eğitime karşıyorsun? Ben de çocuklarımı dövüyorum. Bundan dolayı gelip bizim zamanımızı alma” diyen emniyet görevlilerine çok sık rastladıklarını anlatıyorlar. “Artık taciz ya da tecavüz vakası yok ise karakola bildirimde bulunmuyorum” diyen öğretmenin vicdanının rahat olmadığını da görüyoruz.

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

LEYLA'NIN KARDEŞLERİ:

Bir aile dramının ötesinde

E.AVA

Yönetmen Saeed Roustayi'nin 75. Cannes Film Festivalinde yarışan "Leyla'nın Kardeşleri" filmi İran sinemasının ünlü oyuncularını bir araya getirdi. Film dünyada yılın merak edilen projelerinden biri oldu. Bu film yönetmenin isteği üzerine İran'ın devlet film festivali "Fajr"de gösterimi yapmadı.

Gelelim filmin hikayesine...

Film hem klasik İran aile dramı hem de değil. Filmin hikayesi, kırk yaşına kadar tüm hayatını anne babasına ve 4 erkek kardeşine bakmakla geçiren Leyla (Traneh Alidoosti) adında bir kadının etrafında şekilleniyor. Klasik aile dramı kısmı ise burada devreye giriyor ancak filmin başlangıcı alıştığımız girişler gibi değil. Leyla'nın kardeşlerinden biri olan Alireza'nın çalıştığı fabrikanın kapatıldığını ve haklarının ödenmeyeceğini öğrenen işçiler fabrikada eylem yapmaya başlıyorlar. Alireza'nın yaptığıysa arkadaşları eylem yaparken hızlıca fabrikadan uzaklaşmak oluyor. Alireza da diğer kardeşleri gibi işsiz kalıyor. Ailenin tek düzenli maaş getireni ise Leyla.

Leyla, İran'ın birçok ailesinde olan o güçlü, her şeyi göğüsleyen, cesur ama görmezden gelinen kadın. Bu filmde farklılaşan ise Leyla'nın silikleşmesi değil en önde olması. Ailesi için yaptıkları ve cesareti filmde öne çıkarılıyor.

AİLE BÜYÜĞÜ OLMAK MI ZENGİN OLMAK MI?

Ailede herkes durumu kendisi için biraz daha kolaylaştırmak için bir şeyleri saklıyor ama özellikle babadan saklanıyor gerçekler. Yaşlı ve yoksul babanın ise tek isteği kendi baba tarafının zengin ailesinde kabul görmek.

Leyla'nın kardeşleri geçimini sağlamaya çalışır-

ken hep başarısızlıkla cebelleşiyorlar. Leyla bir aile şirketi kurmak isteyerek onları yoksulluktan kurtarmak için bir plan yapıyor. Bunun için paraya ihtiyaçları olan kardeşler, babaları İsmail'in gizlice 40 tam altın sakladığını keşfediyor. İsmail'in İran'ın bazı zengin ailelerinin geleneği olan ailenin büyüğü olmak için bu mirası sakladığı öğreniliyor. Aile büyüğü olmak için zengin olma kriterini karşılayamayan İsmail, yıllardır aile büyüğü olmayı hayal ediyor. Yani babanın 5 çocuğu için hiç faydası yok. Bu durum ailede bir krize neden oluyor... Bu kırk altını babadan alarak yeni açacakları dükkanlar için anlaşma yapan kardeşler, geleceklerini kurtarmaya çalışıyorlar.

İran'ın üzerindeki ambargo dönemini mercek altına alan film yoksul bir ailenin aynı zamanda bir günde nasıl dibe battığını da gösteriyor. Babanın oynadığı kurnaz oyun çocukların elinde olan tek umudu da yıkıyor.

İran'ın üzerindeki ambargo dönemini mercek altına alan film yoksul bir ailenin aynı zamanda bir günde nasıl dibe battığını da gösteriyor. Babanın oynadığı kurnaz oyun çocukların elinde olan tek umudu da yıkıyor.

GELENEK VE MODERNİTENİN ÇARPIŞIMI

Bence filmin en ürpertici sahnelerinden biri bu kurnazlığı öğrenen Leyla ve babasının arasında geçen tartışma. Babasına gereken cevapları veren Leyla alışmadık bir hamle yapıyor ve "Anne babanın sorumluluğu çocuklarını eğitmek ama bazen de çocuklar ebeveynlerini eğitmeye mecbur kalıyorlar" diyerek babasına tokat atıyor. Olabildiğince marjinal gözükken ama "oh be" dedirten alışmadığımız bir sahne. Aslında Leyla o çürümüş, kimseye zarardan başka bir getirisi olmayan ve baskıcı yapıya tokat atıyor...

Leyla aile geleneklerine karşı savaşan ve pes etmeyen bir kadının simgesi. Diyalogların çokluğu ve uzunluğuna rağmen "Leyla'nın Kardeşleri" geleneğin ve modernitenin çarpıştığı dramatik ve alışık olmadığımız mizahla işleyen başarılı bir aile trajedisi...

Künye:

Yönetmen: Saeed Roustaei

Yapım yılı: 2022

Senarist: Saeed Roustaei

Oyuncular: Taraneh Alidoosti, Navid Mohammadzadeh, Payman Maadi, Saeed Poursamimi, Nayereh Farahani

Gösterim: Film önümüzdeki aylarda MUBİ'de gösterime girecek

Beden çekirdeğinde unutulmuş hazine:

Pelvik taban

Görsel: Freepik

Kübra ERKUT
Osteopat ve
Fizyoterapist

Insan bedeninin eğitilerek yapabilecekleri düşünüldüğünde; her birimiz muazzam bir potansiyele sahibiz. Ancak pek çok kişi için standart bir beden farkındalığı sağlamak bile uzak bir ihtimal gibi duruyor. Beden farkındalığını; bedeninizin duruşu ve hissiyatını algılayabilmek, fonksiyonlarında kontrolü sağlayabilmek olarak düşünebiliriz. Yıllar içinde gördüm ki farkındalığın en çok ihmal edildiği alan pelvis (leğen kemiği). Tabii gerek tabular gerekse yanlış bilgiler bu farkındalık eksikliğinde önemli rol oynuyor. Ancak pelvis ve pelvik taban fonksiyonları farkındalığı ile kendinizi daha iyi hissedebilir ve pek çok sağlık sorununu daha başlamadan engelleyebilirsiniz...

NEDİR BU PELVİS VE PELVİK TABAN FONKSİYONLARI?

Örneğin, doğum eylemi pelvis halkası ve pelvik taban aracılığı ile gerçekleşir. Ve tuvalet alışkanlıklarımız da pelvik taban fonksiyonları ile ilgili ve kimi zaman sağlığımızı değiştirecek alışkanlıklar da buradan geçiyor. Kadınlar için adet döngülerinin nasıl geçtiği, kadın ve erkekler için cinsel yaşam deneyimleri ve yine herkes için hayati öneme sahip pelvik organların ev sahipliğini yapmak, onları taşımak pelvik taban kaslarının diğer fonksiyonlarıdır.

Buraya kadar anlattıklarımız size pek bir şey ifade etmediyse bir de pelvik taban kaslarımızın fonksiyonlarının yetersiz olduğu durumlardan bahsedelim; böylelikle neden pelvik farkındalık gelişimine ihtiyaç var, daha anlaşılır olur.

- ✓ Zorlu doğumlar
- ✓ Doğum sonrası hızlı toparlanamama
- ✓ Ağrılı cinsel ilişki
- ✓ Ağrılı adet görme
- ✓ Oturma sırasında kuyruk sokumu ya da oturma kemiğinde ağrı
- ✓ Geçmeyen kabızlık
- ✓ Sık idrara çıkma
- ✓ İdrar kesesinin tam boşalmadığı hissi ile tuvaletten kalkıyor olmak
- ✓ Zorlayıcı hareketler sırasında idrar kaçırmaya
- ✓ Organ sarkması
- ✓ Kalça ve bel ağrıları

PELVİK TABAN DESTEĞİ İÇİN TAVSİYELER

Okurlarımız için hayatlarının bir döneminde mutlaka pelvik taban desteği almalarını tavsiye etmenin yanında, hemen şu andan itibaren uygulayabilecekleri birkaç tavsiyeyi eklemek isterim.

Kronik ağrı, fibromiyalji ve stres tipi baş ağrılarında stres yönetimi ve beden için gevşemeyi öğrenmek sağlık durumunuzu geliştirirken yaşam kalitenizi de artırır. Bedene gevşemeyi öğretmenin bir kasa kasılmayı öğretmekten daha zor olduğunun farkındayım. Genel gevşemeyi deneyimlemek için solunumdan başlamak iyi olacaktır.

Önce nasıl nefes aldığınızı fark ederek başlayın. Acaba dakikada kaç nefes alıp veriyorsunuz? Nefes alıp verirken karnınız ve göğsünüz hareket ediyor mu? Omuzlarınız hareket ediyor mu? Ağızınız açık mı?

Burundan nefes alıp verdiğiniz, omuzlarınızın gevşek olduğu, göğsünüz ve karnınızın beraber solunuma katıldığı bir solunum idealdir. Nefes alırken akciğer ve diyaframınızın adeta 360 derece açıldığını hissetmeniz güzel olacaktır. Bunu hissedebilmek için

alt kaburgalarınız hizasında bir kemer geçirecek önden çaprazlayabilir ve uçlarından ellerinizle tutabilirsiniz.

Nefes alışverişinizi görselleştirmeniz ve hissetmenizi kolaylaştıracaktır. Eğer dakikada 20'nin üzerinde nefes alıyorsanız bu sizin savaş-kaç modunda olduğunuzun başka bir göstergesidir. Derin nefesler alıp, aldığımız nefes süresinden daha uzun bir sürede nefes vererseniz birkaç nefesten sonra yavaşlayabildiğinizi göreceksiniz.

Klinikte tavsiye ettiğimiz egzersizlerden birisi de 4'e 8 egzersizidir. Dörde kadar sayarak nefes alıp sekize kadar sayarak nefes vermeyi deneyin. İlk seferde zor gelse de yaptıkça kolaylaştığını fark edeceksiniz. Ve siz bu nefeste ustalaştıkça bedeninizin de daha sakin ve gevşek olduğunu fark etmeniz sürpriz olmaz.

Yaşam nefesini derince içinize çektiğiniz ve pelvik tabana ulaştırdığımız, bedeninizde cevheri fark ederek kontrolü ele aldığınız keyifli günler dilerim...

Üç işte çalış da nereye kadar?

Sağlık işçisi bir kadın İzmir

Ayşe İzmir'de bir hastanede temizlik işçisi olarak çalışıyor. Eşinden boşanmış. Ortaokula giden iki çocuğu var. Boşanma sürecinde şiddete ve tehdide maruz kalmış. "Neyse ki yakamı bıraktı artık" diyor. Kirası bin 300 lira, faturalar en az bin 500 lira. Çocuklarının ve kendinin yol parası masrafı da bin lira civarı. Aldığı nafaka sadece çocukların etüt ödemelerine gidiyor. "Çocukların ödevleriyle ilgilenemediğim için etüde göndermek zorundayım, hem de o vakitlerde ek işler yapıyorum. Bir kafede bulaşık yıkıyorum. 100 lira alıp geliyorum" diye anlatıyor. "Sadece çalışmak için yaşıyorum, çocuklarım için çalışıp onların yanında olamıyorum" derken yüzüne hüznün çöküyor. Geçim derdi öyle bir yük

olmuş ki omuzlarında "Üç işte çalışıp yine de insanca yaşayamıyoruz. Hiç dinlenme günüm olmuyor ama başka çarem yok" diyor.

Personel dinlenme odasındaki sohbetimize bir başka kadın işçi dahil oluyor, "Başka bir yönden bakmamız gerek. Üç işte çalışırım, ev temizlemekten utanmam deriz tamam da asıl işimizden aldığımız ücret insanca yaşamaya yetse de ek iş yapmak zorunda kalmasak... Bizim bunu istememiz lazım. Fedakârlık nereye kadar, şimdi gücümüz yetiyor, yaşlanınca ne yapacağız" diyerek arkadaşlarının durumlarına şükretmemeleri gerektiğini belirtiyor ve ekliyor: "İnsanca yaşayacak ücret talebiyle hep birlikte mücadele etmeliyiz."

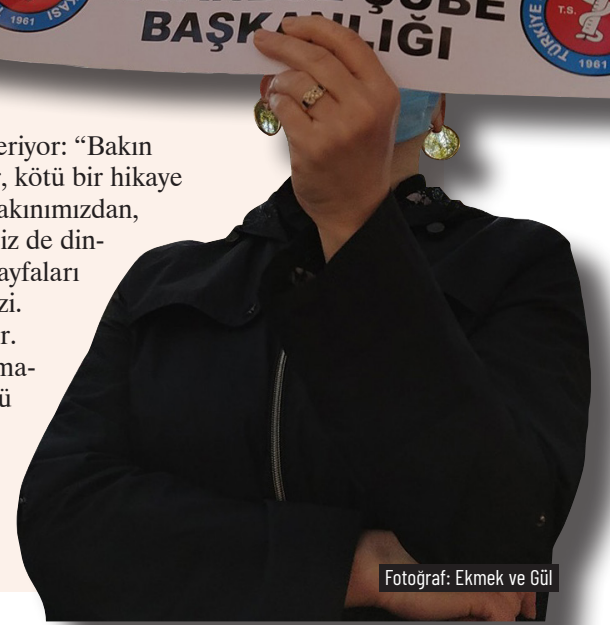
Bir diğer sağlık işçisi kadın ise "14 yaşında kız çocuğu çalışırken makineye kapılmış, ölmüş. Biz çocuğumuza kıyamazken... Yoksulluk önlenmeli, çocuklar işe değil okula gitmeli" diyor. Kadın işçilerin

bu sohbetine elinde Ekmek ve Gül dergisi ile katılan bir başka kadın işçi de derginin arka kapağındaki "K'nın Sesi. Kıvılcım'ın öyküsü"nü gösteriyor: "Bakın hikâye İzmir'de geçiyor, kötü bir hikâye maalesef ama hemen yakınımızdan, çok tanıdık, çok acı, siz de dinleyin" deyip, derginin sayfaları arasında dolaştırıyor bizi. Sohbet iyice koyulaşiyor. Kadınlar yaşam koşturmacası içinde pek çok yükü omuzlarken beraber öğrenmekten, dayanışmaktan, el ele tutuşmaktan da vazgeçmiyor.

**FAZLASINI DEĞİL
EMEĞİMİZİN
KARŞILIĞINI İSTİYORUZ**

**SAĞLIK-İŞ
İSTANBUL ŞUBE
BAŞKANLIĞI**

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

İyisiyle kötüsüyle bu hayat benim

Yüksel YILDIZ Pendik-İstanbul

GEÇMİŞTEN günümüze devam eden şiddete, baskıya kendini var eden kadınlardan biri de Nuray... Nuray, 47 yaşında iki evlilik yapmış ve 3 çocuğu var. Nuray'ın evine vardığı-

Görsel: Canva

mızda bizi kapıda gelini karşılıyor. Dışarıso soğuk ama evin içinin de dışarıdan pek farkı yok. Kışı nasıl geçireceğini kara kara düşünen birçok emekçi gibi Nuray da çocuğu hasta olmasına rağmen kombiyi açmak için aralık ayına kadar bekleyecek.

"Babamı kaybettikten sonra başka bir şehire taşınmak zorunda kaldık. Bir süre sonra mahallede birine âşık oldum. Daha 16 yaşındaydım. Kaçmaya karar verdik. Abim, kayınbabama 'Polise giderim ve reşit olmayan birini kaçırdığı için oğlunun suç işlediğini söyledim. Bu evliliğe benim onayım olsun istiyorsanız 10 bin lira para verin bu iş çözülsün' demişti. Kaynam da bir tarla sattı ve abime parayı verdi, evlendim."

Abisinin o parayla bir minibüs hattı aldığını, sonrasında düşününe bile gelmediğini söylüyor Nuray. "Yıllar içinde iki çocuğum oldu. Sürekli şiddet görüyordum. Dışarı çıkacağı zaman üzerime kapıyı kilitletti. Çok kısıkançtı. Kendisi çalışmadığı gibi benim de çalışmama izin vermiyordu. Çoluk çocuk perişan bir haldeydik. Aklıma koymuştum, boşanıp çocuklarımı da alıp gidecektim. Kapının kilitli olmadığı bir gün çocuklarla çıktım ve İstanbul'a geldim."

HUZUR UZUN SÜRMEDİ

Nuray bir süre akrabasının yanında kalmış, sonra bir fabrikada çalışmaya başlayınca biraz birikim yapıp dükkândan bozma bir daireye taşınmış. "Çocuklarımla birlikte mutluydum. Bir gün çocuklarımla babası geldi, benden af diledi. Her şeyin güzel olacağını söyledi. Tekrar bir araya geldik. Birkaç ay aramız iyiydi. Sonra aynı şeylerin iki katını yaşamaya başladım. İdare ederim, çocukların babasıdır dedim. Bir gün montunun cebinde bir kâğıt gördüm. Tesadüfen öğrendim adamın beni boşanmış olduğunu. Onu evden kovdum. Ancak çocukların velayeti babadaydı. Çok ilgisiz olduğum için de çocuklarıma zarar geleceğini tahmin ediyordum. Beni beş parasız bırakmıştı. Çocuklarımla onun yanında okula başlamışlardı. Hafta sonları gidip görülebiliyordum."

'RAHATSIZ EDİLMEMEK İÇİN GİZLEDİM'

Bir sabah işe gitmek için çıktığında çocuklarını kapının önünde bulmuş, "Arada bir şehir var, nasıl geldi bu çocuklar diye düşündüm. Harçlıklarını biriktirerek yanıma gelmişler. Benden ayrıldıktan sonra hiç okula gitmemişler. Çocuklar için okul aramaya başladım. Velayetleri babada olduğu için kayıtlarını yapamıyordum. Yalvardım yakardım ve çocukları evime yakın bir okula kaydettirdim."

Onlar için çok çalışmam ve ayakta durmam gerekiyordu. Çalıştığım fabrikada servis vardı ancak beni evime uzak bir yerden alıyordu. O yolu hep korkuyla yürüdüm, cebimde bıçak olmadan bir yere gidemiyordum.

Mahallede ve fabrikada kimseler bilmezdi boşanmış olduğumu. Bilselerdi, ev bulamayacaktım, taciye uğrayacaktım, mahallede rahatsız edilecektim. Gizledim. Fabrikada kadınlar hafta sonları gezerlerdi ama ben gitmezdim. Bu kadar sorun içinde değil dışarda gezmek bir yerde oturup bir bardak çay içtiğimi hatırlamam."

Nuray kızı evlendikten sonra oğluyla yaşamaya başlamış. O dönem işyerinde karşılaştığı bir adama âşık olmuş. "Konuşması, ilgilenmesi beni etkilemişti. İmam nikahı kıydık. Artık yalnız değilim." Ama bir süre sonra işler tersine dönmüş. Nuray, birlikte olduğu adamın kirayı ödemediğini ev sahibi gelip kirayı istediğinde öğrenmiş ve kirayı kızından ve oğlundan borç alarak kapatmış.

"En küçük kızım yeni doğmuştu. Bir gün eşimin ablası bir kadınla evime geldi, teyze kızı diye tanıttı. Meğer benimle dini nikahlı yaşarken bu kadına resmi nikah kıyacakmış. Başımdan aşağı kaynar sular döküldü... Bu adamı sevmiştim. Çocuğum daha çok küçük bu şekilde yaşayamazdım. Valizini aldım kapının önüne koydum. Şimdi kızım 3 yaşında, gel gör ki bir kere bile kızını merak edip gelip görmedi. Bir kez bile sesini duymak istemedi..."

Nuray sözlerini bitirenken güçlü duruşundan da vazgeçmiyordu. "Çok çalıştım, çok çabaladım, kimsenin hakkını yemedim var ettim kendimi, bundan sonra da var edeceğim."

DERNEĞİN HAYAT VERDİĞİ KADINLAR:

'Burada kendi sesimi duydum'

Burcu YILDIRIM
Ankara

Hikayeleri Tuzluçayır Kadınları Dayanışma Derneği ile birleşen, gelişerek değişen kadınların sesi her birimizin yaşamlarına geliyor. Açılışı üzerinden 6 yıl geçen Tuzluçayır Kadınları Dayanışma Derneği, yüzlerce kadının kendi deyimlerini ve seslerini duyurdukları bir mecra oldu.

Derneğin kapısından içeri girdiğimde Irak'tan göçüp gelen Büşra'ya okuma yazma öğretti Elif Hoca'yı, dernekte toplanan kıyafetlerden ihtiyacı olan kendine seçen mahalleli bir kadını ve ertesi günkü koronun hazırlıklarını yapan diğer kadınları görüyorum. Çaylar hazır ve kendileri dahil mahalledeki kadınlar için

ne yapabileceklerini tartışıyorlar. Gündemlerinde ekonomiden hayatlarının orta yerindeki şiddete, dayanışmadan mücadele yöntemlerine ne ararsanız var. Birbirlerinin hayatlarına dokunan, değişen, değiştiren, dayanışan, yıllar sonra da olsa kendilerini bulmak üzere yola çıkan kadınların aynı zamanda yan yana gelecek talepleri için mücadele etme imkanı bulduğu Tuzluçayır Kadınları Dayanışma Derneği'nde yolunun keşiştiği ve sınırlı bir zamanda yaşanmışlıkları paylaşmaya çalışacağım.

Konuştuklarımız, hissettiklerimiz, geç kaldıklarımız ama yola çıkınca önce kendimizi bulduğumuz bu keşişim noktalarımız mutlaka büyümeli. Sözü onlara bırakıyorum. Dernekle açıldığından ya da birkaç hafta öncesine kadar tanışan kadınlar yaşadıklarını anlatıyor.

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

'EŞİ ÖLÜNCE KURTULAN KADINLARDANIM BEN DE'

MÜRRET Bağcı uzun uzun anlatıyor bize yaşadıklarını: "Komsuuma 1 Mayıs çağrısı için dernekte gelmişler. Bana anlatmasıyla derneğin varlığından haberim oldu. Buraya bir girdim daha çıkmadım. Ben daha önce de kendi çabalarımla kadınlara yardımcı olmaya çalışıyordum. Kadınların bir arada olması ve birbirlerinin hayatlarını kolaylaştırması dışarıdan sıradan bir şey gibi görünebilir ama bizim için hayat gibi bir şey. Biz burada umut buluyoruz."

Ben eşimden şiddet görüyordum. Şikâyet ettim. Komiser bana eşimin ismini söyleyerek 'O benim arkadaşım. Burada bir gece kalsın çayını çorbasını içsin, sabah kahvaltısını yapсын göndeririz' dedi ve kendi karısını nasıl dövdüğünü anlattı bana. Bir daha karakola gitmedim. Eşi ölünce kurtulan kadınlar-danım ben de...

Ayrılmayı çok düşündüm. Çocuklarımı küçüktü ve ailem 'çocuklarını bırak gel' diyordu. Çocuklarımı nasıl bırakabilirdim? Sığınma evlerini aradım, birçok yere başvururdum ama hiçbir yerden olumlu yanıt alamadım. Şiddete katlanmak zorunda kaldım ama şu anda özgürüm. Dernek o zamanlar karşıma çıksa bütün yaşadıklarım belki katlanmazdım. Şimdi de burada bizim yaşadıklarımızı yaşayan kadınlarla başka kadınlar şiddet görmesin diye mücadele ediyoruz. Dernekte okumayı öğrendim, yazmayı da öğreneceğim. Şimdilerde Ekmek ve Gül'ün çocuklar için "Bir Öğün Ücretsiz Yemek Kampanyasını" anlatıyoruz. Kendimi o kadar yararlı hissediyorum ki..."

DAYANIŞMA RAHATLATIYOR

NAME Kılıç bize hikayesini anlatan başka kadınlardan biri: "Evde torunlarım bakıyordum. Derneğe gelince çevrem genişledi. Ev içerisinde bomboş zaman geçirmek yerine kadınlarla birlikte dayanışmak ve etkinlikler yapmak bir kere psikolojik olarak bile rahatlatıyor. Evden çıkmak, kadınlarla bir arada olmak iyi geliyor. Burada ihtiyacı olan bir kadına yardım ettiğimiz zaman o duygu bile bizi rahatlatıyor"

'YARALARIMIZ YAN YANA GELDİKÇE GEÇECEK'

EYLEM Koçoğlu sohbetimize dahil oluyor: "Tuzluçayır'da birbirimize her şekilde yardım ediyoruz. Yoksul kadınlar, şiddete uğrayan kadınlar derneğe ulaşıyor. Kadınlar hiçbir zaman sessiz kalmamalı. Bu tür derneklere gitmeli, el ele verip güçlü olduklarını göstermeli. Çünkü bu yıpranmışlıklarımız, bu yaralarımız yan yana geldikçe geçecek."

'KADINLAR YALNIZ DEĞİL, KIZ KARDEŞLERİ VAR'

SEDA Sönmez yaşadıklarını paylaşıyor bizimle: "Ben iş arıyordum buraya kadınlarla görüşmek için geldim ve o gün bu gündür hala geliyorum. Burada kadınlar hiçbir beklentisi olmadan birbirleriyle dayanışıyor, yaşadıklarını paylaşıyor ve birlikte gülebiliyor. Burada kadınlar yalnız değil, kız kardeşleri var. Ben yaşadıkları yüzünden susmak zorunda kalan ama buraya geldikten sonra hayatı değişen birçok kadına şahit oldum. Kadınlar üç beş kişi de olsa yan yana gelmeli, örgütlenmeli ve yaşamlarında neleri değiştirebildiklerine şahit olmalı."

'DERNEĞE GELEBİLMEK İÇİN İZİN GÜNÜMÜ DEĞİŞTİRDİM'

NAZİFE Göçen Boyraz'ı dinlemek eski zamanları hatırlatıyor bir yandan da... "Ben 7 yıl önce okuma yazma öğrenmek için muhtarlığa gittim ve muhtarlık derneğe yönlendirdi. Buradan içeri girdiğimden itibaren hayatımda çok fazla şey değişti. Buraya gelmeden önce sürekli eşim tarafından şiddet görüyordum. Alanım sadece evden ibaretti. Cezaevinde gibiydim. Eşim hastalıktan öldü ve ben ancak bu sayede kurtuldum. O öldükten sonra ilk yapmak istediğim şey, okuma yazma öğrenmekti. Şimdi okuyabiliyorum. Cumartesi günleri dernekte bir araya geliyoruz. Buraya gelebilmek için işten izin günümü değiştirdim. Kendimi çok huzurlu hissediyorum çünkü kendimi burada tanıdım."

'20 KADINA EV KURDUK, 60'INA OKUMA YAZMA ÖĞRETTİK'

TUZLUÇAYIR Kadınları Dayanışma Derneği Başkanı Elif Sancı ise derneğin yeni yaşına yönelik aktarımda bulunuyor: "Biz Mamak'ta bir kadın derneğinin ihtiyaç olduğunu 6 yıl boyunca yaşayarak öğrendik. En az 20 kadına ev kurduk ve 60'a yakın kadına okuma yazma öğrettik. Binlerce kadının hayatına dokunduk. Kimisi okuma yazma öğrendi kimisi kurduğumuz dayanışma ile temel ihtiyaçlarını giderdi, şiddetten ve istismardan kurtulmak için ve hakları için mücadele etmek isteyen kadınlar bize ulaştı. Kadınlar burada artık yalnız olmadığını görüyor. Tuzluçayır ve civarında olan kadınlar artık derneğin farkındalar. Biz sırf örgütlenmek istediğimiz için binlerce liralık tazminatla tehdit ediliğimiz de oldu. Kadınlara 'Ne yapalım geri mi duralım yoksa mücadeleye devam mı edelim' dediğimizde, kadınlar 'Biz tazminatı göze alıyoruz dernek olarak mücadeleye devam edelim' dediler. Bu da aslında kattığımız yolu gösterdi bize..."

Ah güzelim Nevruz...

Latife KARTAL
Eskişehir

Memleketin her gününü bir gün önceden zor hale getiren koşullar bir yandan, yaşam galesi öte yandan... Bazen sırtımızdaki kambur büyüyor, altından kalkmak zorlaşıyor gibi hissetmiyor muyuz? İşte öyle günlerden birinde, çiçek gibi bir sima çıkıveriyor karşıma. Gülüşü kendinden güzel. "A guzum, elimiz ayağımız tutuyor çok şükür, çalışır hallederiz ne olacak" diyor 65 yaşındaki daha o gün tanıştığım Nevruz Teyze. Gönlümde çiçekler açıyor.

Laf lafı açıyor, tanıdıkça hayranlığım artıyor. 14 yaşında evlenmiş, 15 yaşında ilk çocuğunu almış kucağına Nevruz. "Okumak istedim. Aslında akıllıydım ben. Babam da istedi okumamı ama anam istemedi. 'Kız kısmı okutulmaz' diye bellemişti. O zamanlar köy yeri öyleydi. Okuyamadım işte" diye anlatıyor.

"Çok vardı isteyenim. Hiçbirini gönlüm almadı, istemedim. Onu kabul ettim. Gönlüm varmış demek ki" diyor. Nevruz'un 6 tane çocuğu olmuş. İki tanesini daha bebeklerken kaybetmiş. Dördü hayatta. Nevruz 35 yaşına geldiğinde amansız bir hastalık peyda olmuş kocasında. "Ailelerinde genetik bu illet onların. Babası, abisi, kardeşi hepsinde çıktı" diyor. Çok geçmeden kaybetmiş eşini. Daha 35 yaşında dört çocuğuyla bir başına kalmış. Zaten hep emektarmış. Köy yerinde yapmadığı iş kalmazmış. Ama yalnız kalınca daha çok çalışmış çocuklarına bakmak için. Birkaç ay sonra da en büyük oğlu askere gitmiş 35 yaşındaki Nevruz'un 20 yaşındaki oğlu.

KİMİN DERDİ VARSA YETMİŞ

İşte o gün bugündür çalışıyor Nevruz. Kocasının çiftçiliğinden kalan bir emekli aylığı var ama ne iş görsün o da evin kirasına yetmiyor. Hiçbir zaman yetmemiş.

Sadece köyde hayvana, tarlaya koşturmak sanmayın. Şehre gelince de çalışmış. En küçük oğlan

da evlenip şehre taşınınca o da onlarla şehre gelmiş. "Oğlan çalışıyor, gelinle ben evdeyiz. Böyle olmaz dedim, ikimiz bir ne oturuyoruz? Akrabalardan çavuşluk yapanlar vardı. Tarlaya, ormana ekip topluyorlar, yevmiyeli çalıştırıyorlar. Haftada üç gün gelini gönderdim üç gün de kendim gittim. Öylece aldık evlerini onların da" diyor. Dört oğlunun da evini, barkını kurmasında en büyük destekçileri anneleri olmuş. Kime lazım olduysa ona vermiş maaş kartını.

Ağır hastalık atlatan da olmuş evlatlarından,

Fotoğraf: Canva

dolandırılıp tarlanın o yılki hasılatını sahtekârlara kaptıran da... Hepsinin altından kalkmasını bilmişler ama ailecek. Dayanıma onların ailesinde vaka-i adiyeden zaten.

KAR DÜŞTÜĞÜNDE...

Önce bir süre geliniyle beraber çalışmışlar tarlalarda, sonra gelin bırakmış. "Çavuşlardan biri bir gün çekmiş gelini yanına, 'Tarlayla, ormanla bir şey olmaz kızım sen daha gençsin, sigortalı iş bul kendine, fabrikalara başvur' demiş. Gelin fabrikaya başladı öylece. Ben hâlâ devam ediyorum ama" diye anlatıyor o süreci de.

Sürekli bir iş değil elbette Nevruz'un yaptığı. Şimdi ormana gidiyor bir aydan fazla süredir mesela. Ağaç dikiyor. Birkaç günlük iş kalmış. Sonra da kar bastırır zaten. Kış evde geçirir. Kış bastırmadan olabildiğince çalışmak istiyor. Çocuklardan ayrı bir ev kiralamış kendine. "Emekli maaşım kiraya yetmiyor. Elektrik, doğalgazı nasıl ödenecek? Karnımız nasıl doycak? Oğlanlar 'biz sana bakarız, çalışma' diyorlar. Yoook diyorum. Neden çalışmayacakmışım? Mış gibi orman havası alıyorum hem. Elim ayağım da tutuyor. Zaten kış bastı mı istesem de iş yok. Şimdi kışın hazırlığını yapmam lazım" diyor. Çalışmaktan hiç yüksünmüyor güzelim Nevruz.

EN ÇOK SEN HAK EDİYORSUN

Nevruz'un 65 yıllık ömrüne sığdırdığı bin yıllık mücadele azmi silkeliyor beni de. Sırtındaki kamburu söküp atıyor. İçimdeki ses isyan ediyor bir yandan "Ah! Nevruz" diyorum. En çok sen hak ediyorsun dinlenmeyi. En çok sen hak ediyorsun bunca yılın mücadelesinin üstüne artık sadece canın ne istiyorsa onu yapmayı.

Nevruz'un tatillere çıktığını hayal ediyorum, tarihi turistik yerleri dolaştığını, müze gezdiğini... Ne çok severdi kim bilir. Nasıl da güzel gülerdi o zaman... Ama bu düzen çok görüyor Nevruzlarımıza böyle bir emeklilik hayatını. Yine de direngenliğiyle bir ışık olup parlıyor Nevruz. Yeni yolunu aydınlatıyor Nevruz gibi kadınlar.

Nerede gün ışığı, nerede tasarruf?

KIŞ sabahları mutfağa girdiğimde daha ışıkları yakmadan mutfak camından görülen okul katında çalışan temizlik işçisi dikkatimi çekiyor. Her yer karanlık, sokak lambalarının bile aydınlatamadığı saatte okul binasında yalnız bir kadın işçi. Sadece okul girişi ve temizlediği okul bölümünün ışığı yanıyor. Oldukça büyük bir okul, üç katlı ve büyük bahçeli. Bahçenin demir kapısı ve okul binasının ana kapısı da kiltsiz hatta açık oluyor çoğu kez; kapıları kantin için getirilen simit, ekmek vb. için açık bırakıyor gözlediğim kadarıyla. Malzemeleri getirenler, kapıdan bırakıp gidiyorlar çünkü. Güvenlik görevlisi normal mesai saatinde de yok zaten. Endişeleniyorum, hatta onun yerine korkuyorum.

Güvenlik sağlanamaması büyük sorun, diğer sorun da kış saati uygulamasının kalkmış olması diye düşünüyorum. Altı yıl olmuş yaz saatinin tüm yıl boyu sürdürülmesine karar verileli. Gün ışığından daha çok

yararlanıp elektrik tüketiminden tasarruf edilecekti sözde. Oysa kış aylarında havanın çok geç saatlerde aydınlanması güvenlik sorunlarına neden olmasının yanı sıra insanların psikolojisini bariz bir şekilde olumsuz etkiliyor. Gün bir türlü aymıyor, çoğu çalışan uyanamamaktan, işine motive olamamaktan şikayet ediyor.

Çocuklar karanlıkta okul yoluna düşüyor, işçiler gün aydınlanmadan mesaiye başlayıp hava kararıyınca işten çıkıyor. Peki gün ışığından nasıl faydalanıyoruz? Kapalı ortamlarda çalışanlar camın ardından bile göremiyor güneşi.

Örneğin penceresi olmayan yoğun bakım servisi var çoğu hastanede. Sonuç olarak biyolojik saatimizin işleyişi de hasar görüyor. Büyüme çağındaki çocukların gelişimlerinin yanı sıra okul başarıları da olumsuz etkileniyor. Öğretmenler kendileri de zorluk yaşadıklarını ama öğrenci-

lerin sabah ilk dersleri verimli geçiremediklerini hatta okula gelmek bile istemediklerini söylüyorlar.

Benim aklım hala yalnız yalnız okul binasını temizleyen o kadında ve o karanlıkta okul yolunda olan çocuklarda...

BOŞ 'TASARRUF' HİKAYESİ

Elektrik tasarrufu sağlandığı da boş bir hikayeymiş; Elektrik Mühendisleri Odası Enerji İşleri Genel Müdürlüğü Aylık Elektrik İstatistikleri Raporu'na rastladım internette; yaz saatinin kalıcı olarak uygulanmaya başlandığı 2016 ve 2017'nin ilk aylarında hem aydınlatma hem de ısınma için daha çok elektrik kullanımı gerekmiş. Yani ısrarla sürdürülen sabit saat uygulaması herhangi bir bilimsel veriye dayanmıyor.

İzmir'den Ekmek ve Gül okuru

Genç kadınların penceresinden 2022

Görsel: Canva

Berfin Ezgi TATLI **Yıldız Teknik Üniversitesi** **öğrencisi**

Senenin sonuna yaklaşıyoruz. Kar yağmasını beklerken bir yılbaşı heyecanı bizleri sarıyor. Bu heyecanın önüne geçen zorlu kış koşulları da aklımızın bir kenarında dönüp duruyor. Bunun sebebi elbette ekonomik kriz ve gün geçtikçe ağırlaşan etkileri.

Özellikle üniversiteli genç kadınlar açısından yemek, barınma, ulaşım gibi günlük en temel ihtiyaçları karşılayabilmek oldukça zorlaşmış durumda. KYK burs/kredinin 850 lira olduğu koşullarda yurttan kalan bir genç kadın zaten bu paranın yarısıyla yurt ücretini ödüyor. Geri kalanla da bir ay boyunca ihtiyaçlarını karşılayamıyor. Sonuçta ailesinden destek almak durumunda kalıyor. Bu destek de genç kadınların aileleriyle bağımlılık ilişkilerini artırırken ailelerin genç kadınların hayatlarına müdahalesini de kolaylaştırıyor.

EKONOMİK ŞİDDETİ **TETİKLİYOR**

Ekonomik şiddet, para vermemekle tehdit edilmek gibi yeni yükleri genç kadınların omuzlarına yüklüyor. Özellikle yurtlarda kalan genç kadınlar için böylesi koşullarda, yurt yemekhanesinden yemek bir seçenekten ziyade zorunluluk haline geliyor. Ancak bu sefer de kötü yurt koşulları dikiliyor karşılına. Bu sene tek tip yemeğe geçen KYK yurtlarında genç kadınlar doyurucu olmayan, sağlıksız yemeklerle beslenmek zorunda kalıyor.

Ailesinden destek alamayan genç kadınlar temel ihtiyaçları karşılayabilmek için çalışmak zorunda kalıyor. Şiddetin, tacizin günbegün arttığı, güvencesiz yaşam koşullarıyla boğuşan genç kadınlar açısından çalışma zorunluluğu güvence-

sizliği kat be kat artırıyor.

Artan fahiş kira fiyatlarıyla eve çıkabilmek oldukça güçleşmiş durumda. Merkezde yer alan, ulaşımın rahat olduğu yerlerdeki kira fiyatları çok daha yüksek olduğu için görece daha güvenli olan merkezi yerleşim yerlerinden uzaklaşmak zorunda kalınıyor. Kira fiyatlarının daha düşük olduğu, daha tenha, ulaşım araçlarına uzak yerlerde ev tutmak zorunda kalıyorlar. Gece eve dönebilmek çok daha korkutucu bir hale bürünüyor.

ÇALIŞMAK İÇİN DERSTEN **FERAGAT EDİYOR**

Ekonomik koşullar genç kadınları eğitim hayatından feragat etme noktasına getirebiliyor. Derslere girmeme, ders programını çalışma saatlerine göre ayarlama gibi...

En çok tercih edilen çalışma alanı hizmet sektörü ve barlar oluyor. Çünkü gündüz vakitlerinde bir şekilde okula devam etmenin olanaklarını zorlamak, kalan vakitlerde de çalışmak istiyorlar.

Ancak barda çalışmak öyle çok da ilgi çekici bir şey değil aslında genç kadınlar için. Çünkü her akşam işe giderken taciz edileceği kaygısı, sabaha karşı eve dönmenin tedirginliği ile işe gidiyorlar.

Kampüs ortamı dışarıya göre görece güvenli geliyor genç kadınlara. Ancak bu görecelik elbette yeterli değil. Çünkü kampüs içerisinde, kendini en güvende hissetmesi gereken yer olarak görüldüğü yerde de şiddet, taciz ile karşılaşabiliyor. Bunlar karşısında üniversite içerisinde cinsel tacizi önleme birimlerinin kurulması ve işletilmesi yakıcı bir talep olarak önümüzde duruyor. Ancak üniversite yönetimleri her ne kadar bu komisyonları işler hale getirilmesi noktasında kadınların önünü tıkasa da belirleyici olan genç kadınların ısrarı ve mücadelesi olacaktır.

KAMPÜSTE BİR DAYANAK: **TOPLULUKLAR**

Genç kadınların korkusunu, tedirginliğini, öf-

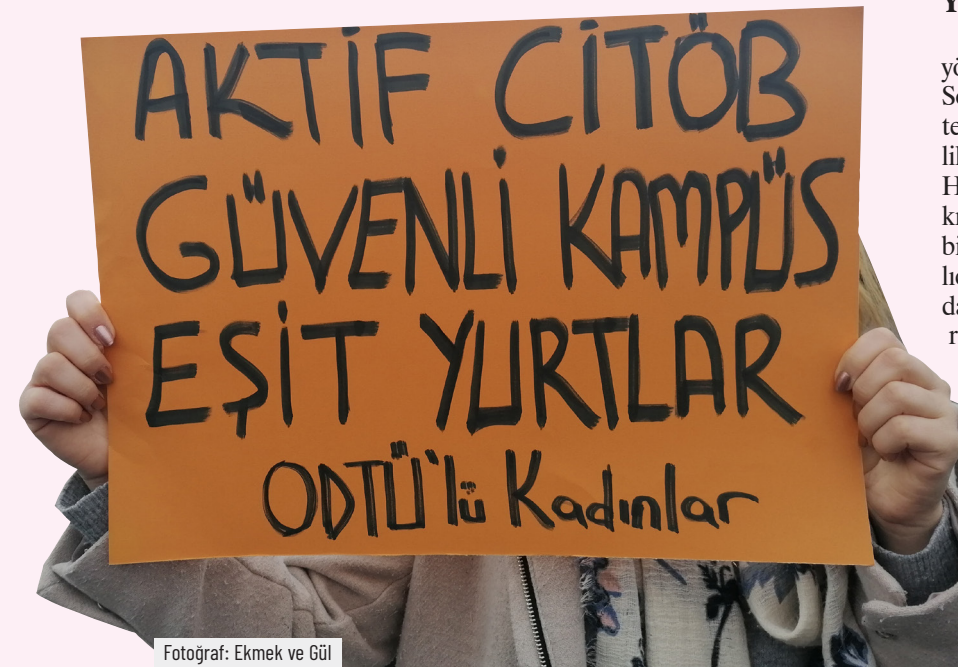
kesini dile getirebileceği alanlar olarak kadın toplulukları önemli bir yerde duruyor. Her buluşmada kendi yaşadığı tedirginliklerin diğer kadınlarla ortaklaştığını gördükçe, duygu birliğini güçlendirdikçe dayanışma duygusuyla birlikte tüm bu hislerinin dağıldığı, tüm güvencesizlikler içerisinde güvende olduğu alan olarak var olma potansiyeline bürünüyor topluluklar. Üniversite yönetimlerinin baskıları, sansürleri bir yana hayatında hissettiği ekonomik, siyasal, sosyal tüm eşitsizlikler karşısında bir şeyler yapabileceğini düşündüğü bir alan olarak var olabileceği yerler oluyor buralar.

İçişleri Bakanlığı'nın kadın kulüplerini "illegal" ilan eden genelgesi kadın toplulukları üzerindeki baskıların önümüzdeki dönem artacağına bir emareti olsa da bu birliklerin devamlılığı ve istikrarlı bir şekilde var olmayı sürdürmesi genç kadınlar açısından kritik bir noktada duruyor.

DAYANIŞMAMIZIN **YILI OLSUN**

2022 bu zorluklarla baş edebilme yöntemlerini arayarak geçti. İstanbul Sözleşmesi kaldırıldığı zaman verilen tepkiler, yapılan eylemler, kurulan birlikler de genç kadınların hafızasında. Her ne kadar bulunduğu her alanda sıkışıklık içerisinde hissetse de en ufak bir araya gelişler bile bu duyguların hızlıca dağılmasını sağlıyor ve yerini umuda bırakıyor. Genç kadınlara güven veren tek şey dayanışma oluyor.

Ortak talepler, ortak duygular etrafında bir araya gelinen bu alanların varlığının devam etmesi, gelişmesi ve ilerlemesi genç kadınların bu sorunlara göğüs gerebilmesinin temel dayanak noktalarından biri olmaya aday. Önümüzdeki yıl kız kardeşlerimizle dayanışmamızın güçlendiği bir yıl olması dileğiyle.

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

'SESİ BASTIRILAN TÜM KADINLARIN SESİ OLACAĞIZ'

SEVGİLİ kız kardeşlerim;

Zor bir dönemden geçiyoruz ama biz emekçi kadınların gücü ve mücadelesi ile yarına güvenle bakabiliriz. Emeliğimiz, bedenimiz ve kimliğimiz hep saldıran altındayken sesimiz duyulmaz diye düşünüyoruz. Ama ülke genelinde 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü eylemlerinde gördüğümüz tablo tüm kadınlarla umut olacak nitelikteydi.

Gücümüzü, varlığımızı, sesimizi ve bedenimizi yok sayanlara inat alanlarda yasağa rağmen binlerce kadının sesi ve mücadelesi ile yürüyüşler yapıldı. Alanlarda bulunan tüm kadınlar işyerlerinde cinsel taciz ve şiddete uğrayan kadınlar için, tacize tecavüze uğrayan çocuklar için sokaktaydı.

Geçen yıl 25 Kasım'dan bugüne erkekler tarafından 327 kadın katledildi.

Bu suçlara karşı ağır cezalar verilmiyor, tersine üstü örtülüyor. Kadın ve çocuklar için mücadele eden dernekler ve yayın kuruluşları mühürlenerek kapatılıyor. Hükümet ve onun yarattığı zihniyet kadınların nasıl giyineceğine, kaç çocuk doğuracağına,

nasıl güleceğine, sokakta gezip gezemeyeceğine karışıyor.

Kadınların yaşamına karışanlar, onları bu sistemin kölesi yapmaya çalışıyor. Kadının çalışma yaşamına katılması güçleştiriliyor. İşyerinde tacize ve mobbinge maruz kalan bir kadın olarak söylemem gerekiyor ki toplumsal yaşama erkeklerle eşit şekilde katılmak istiyorum.

Bizler boşanmak, ayrılmak istediği için, evde yemek olmadığı için, kıyafeti "uygun" olmadığı için katledilen tüm kız kardeşlerimiz için, yaşamı yaşanabilir kılmak için, bulunduğumuz her yerde güçlü olduğumuzu göstermek için, hayatlarımıza sahip çıkmak için mücadeleye devam etmek için "Kadın, yaşam, özgürlük" demekten vazgeçmeyeceğiz. Sesi bastırılan, tüm kadın arkadaşlarımızın sesi olacağız. Bu sisteme karşı evde, işyerlerinde ve sokakta hayatlarımıza sahip çıkarak mücadele edeceğiz.

Bursa'dan bir kadın işçi

EKMEK VE GÜL İLE ÖĞRENDİM: ŞİDDET KADERİM DEĞİL!

GÜNLERDİR düşünüyorum, ancak yaşadığım şiddeti kelimelere dökmenin bir yolunu bulamadım. Gözlerimi kapatıp o günlere geri dönmek çok ağır geliyor. Üzerinden çok zaman geçti ancak sağ kulağım hala ağır işitir. Suratım mosmor çok işe gittim ben. Acıyan gözlerle bakan iş arkadaşlarıma hep yalan söyledim. Anlatamazdım. Beni 17 yaşında evlendiren annemi suçlayamıyorum. Ancak affedemiyorum da.

Hatırlamak istemediğim onlarca yaşanmışlık, geçti sandığım ancak içimden atamadığım yaralar, yıllarca süren şiddet... "Bu adam böyle madem, niye bir de çocuk yaptın?" diyenlere karşı "Kocam bana tecavüz ediyordu, ben aslında çocuk istememişim" diyemezsiniz.

Şiddet en çok da psikolojik olarak derin izler bırakan bir durum. Yaşananları unutmaya çalışırken 4-5 yıl sonra dürrüst ve anlayışlı olduğumu düşündüğüm bir erkek ile yeniden evlendim. Şimdi düşünüyorum da "dul" olmanın verdiği toplum baskısı da yeniden evlenmemeye bir sebepti. Onunla da ilişkimde anlayamadığım şeyler vardı. Sürekli bana bağırarak, kendi isteklerini dayatan ve bana ortak yaşamamıza ilgili fikrimi sormayan biriydi. Ekonomik karar hakkı tek başına ona aitti. Çoğu zaman "Neyse ki şiddet görmüyorum" diye kendimi teselli ederken, ekonomik ve psikolojik şiddet gördüğümü fark edemedim.

Sürekli kendimi suçlayan, özgüveni düşük ve hatta tek başına karar alamayan bir insana dön-

müştüm. Ben artık kim olduğumu bilmiyordum. Evde rolü sadece ev işi yapmak olan biri oldum.

Doğruyu yanlış bilemez oldum, çünkü artık benim doğrularım yoktu.

Ben bununla yaşamalıyım, başka çarem yok diye düşünürken, Ekmek ve Gül dergisiyle tanıştım ve hayatım tamamen değişti. Durup düşündüm. Kadın olmak, şiddete katlanmak kaderim değilmiş. Önce insan olduğumu öğrendim. Duygularım ve düşüncelerim var. Nasıl bir hayatımın olmasını istediğime ben karar verebilirdim. Bu gücü bana veren arkadaşlarım, dostlarım oldu. Onların sayesinde tüm bunlara katlanmak zorunda olmadığımı anladım. Yaşadığım şeyler şiddetli ve buna son verebilirdim. Kendim olmalıydım, çocuklarıma mutlu bir hayat sağlamalıydım.

Biliyor musunuz? Başardım.

Mücadele etmenin önemini anladım. Sokakta tanımadığımız erkeklerin tacizi, çalıştığımız yerlerde patron, evde abi, kardeş, baba şiddeti ve daha sayabileceğim birçok durumla başa çıkabilmenin yolu örgütlü olmakmış. Yalnız olmadığımı bilmek, bana uzanacak bir el olduğunu bilmek ve birlikte mücadele etmek, güçlü olmak demekmiş.

Düşüğümde hep bir el uzanır, yaralarımı sarar. Artık inanıyorum, kadınlar isterse her zorluğa aşabilir...

**Ofis çalışanı bir kadın
Yenimahalle/ANKARA**

EKONOMİK KAYGILAR GELECEK HEDEFLERİMİZİN ÖNÜNE GEÇİYOR

DIYARBAKIR'da bir arkadaşımın öğrenci evimiz var. Arkadaşımın henüz ev ararken bile birçok sorunla karşılaştık. Kadın olmamızdan kaynaklı emlakçıların ve ev sahipleri ön yargılarıyla, başkalarına sormayacakları sorularla karşılaştık. Bu sorular bazen taciz boyutuna ulaşıyordu. "Eve erkek giremez", "Kadın öğrenmeye ev vermiyoruz" gibi sözlerle de maruz kaldık. Bunlarla o kadar sık karşılaştık ki eve çıkmak konusunda bir hayli umutsuzluğa bile kapıldık.

Eve çıktığımızda da sıra ekonomik zorluklara geldi. 850 lira KYK bursu sadece kirayı ödemeye yetiyor. Bunun yanı sıra faturalar, hepsinden öte mutfak masrafı bizi hayli zorluyor. Kaç ekmeğe alacağımızı hesaplamaktan tutun da öğünlerimizi atlamaya kadar uç önlemlere başvurmaya başladık. Hayatımızı pek çok yönden kısıtlamamıza rağmen geçinmek hâlâ zorluk çekiyoruz. Sosyal aktivitelere para ayırmak bizim için hayal. Öğrenci olarak ders kitaplarımızı alırken bile kırk kere düşünmek zorundayız. Kasım ayı bitti ve hâlâ

kombiyi açmaya elimiz gitmiyor.

Bunları düşünmek zorunda olmadığımız, eğitimimize odaklanmamız gereken dönemlerde bizim en çok düşündüğümüz şey kombiyi açınca faturayı nasıl ödeyeceğimiz olmalı.

Öğrencilerin bu sıkıntıları yaşaması onların asıl odaklanması gereken şeyleri geri plana atıyor. Bu problemlerin hepsi biriktiginde psikolojimiz bozuluyor, karamsarlığa sürükleniyoruz. Sonraki ayı nasıl çıkacağımızı düşünmek yerine kendimizi nasıl daha donanımlı ve iyi eğitilmiş bireyler haline getireceğimizi düşünmemeliyiz. Ama biz kendimizi bu koşullarda da var etmeyi öğrendik.

Tüm bu koşullara rağmen her gün hayatta kalma noktasında yeni çözümler üretiyoruz. Bu çözümlerden en önemlisi de bu koşullara karşı birlikte mücadele etmek. Daha iyi günlerde buluşmak dileğiyle...

**Gülbahar EKİCİ
Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi
öğrencisi**

DOĞAL GAZ İBRESİNİ YUKARI KALDIRIRKEN YÜREĞİM SIKIŞIYOR

MERHABA ben Ankara Sincan'da oturan bir işçiyim. Bekar bir anneyim. Sabah 8.30'la akşam 18.30 arasında çalışıyorum ama mesaim evde de devam ediyor.

Bir tekel büfesinde sabahtan akşama kadar müşterileri memnun etmek için sahte bir gülümsemeyi yüzüme kondurmuş olarak çalışıyorum. Hayat pahalılığından dolayı çocuğumun isteklerini yerine getirememek tüm anneler gibi beni de üzüyor. Bu konuda mutsuzum.

Evim ailemden kalma, kira ödemediğim halde geçinemiyorum.

Kış günleri geldi, bilen bilir Ankara'da kış çok sert geçer. Doğal gaz ibresini yukarı kaldırırken yüreğim sıkışıyor. Elektrik, su, internete aylık mutfak masrafını da ekleyince geriye yaşam standartlarını yerine getiremem için para kalmıyor.

Bundan iki sene önce aldığım üç-

retle rahat geçinip çocuğumu ayda bir kere yemek yemeye çıkarır, sinema, tiyatro gibi sosyal aktivitelere götürürken bu sene bunları yapmaktan zorlanıyorum. Kıyafet, ayakkabı ihtiyaçlarını bile karşılayamıyorum. Bir anneyim, anne olarak "ben yemeyeyim, çocuğum yesin" fikri hepimizde mevcut.

Yaşadığımız ekonomik olumsuzluklar herkesin üzerine bir kara bulut gibi çöktü. Bu da bizi mutsuz, yorgun, işe gidip gelirken suratı asılmış kişiler yapıyor. Market alışverişine gittiğimizde 500 liraya poşet poşet alışveriş yaparken şimdi iki poşetle evimize dönüyoruz. 1000 lira üstü harcadığımız paranın hesabını yapıp ne aldık da bu kadar çok tuttu diyoruz...

**Güneş AKBULUT
Sincan/ANKARA**

Bir serginin ardından: Direnç Doğuran Kadınlar aramızda!

Sedef AKÇAY
Kadıköy - İstanbul

“Tırnaklarını etine geçir bağırma
Isır kanat dudaklarını parçala
Bırakma yaşamayı bırakma
umudu
Daha çok yok sabaha”

Sennur Sezer’in şiirlerinde tanıdıklık hissini duymamak, bu şiirlerden etkilenmemek elde değil. Her şiiri ayrı bir yerde duruyor ve ayrı bir duyguyu uyandırıyor tıpkı yukarıda dizelerini okuduğunuz *Doğuran Bir Kadına Direnç* şiiri gibi. Hiç geçmeyecek, bitmeyecek sanırsın ama aslında çok yoktur sabaha... Geçtiğimiz günlerde bu şiirden etkilenen bir başka kadının, Öykü’nün yine bu şiirden esinlenerek adlandırdığı *Direnç Doğuran Kadınlar* başlıklı kişisel fotoğraf sergisini gezdik. Onu aşkın kadının portresi vardı sergide; gülen, direnen, yorulan, düşünen kadınların portreleri... Fotoğrafların çoğu Karadeniz bölgesinde çekilmişti ve oranın güçlü kadınları vardı sergide. Mesele, sırtına odunları yüklemiş obje-

Öykü’nün Sennur Sezer’in şiirinden esinlenerek hazırladığı fotoğraf sergisinde gülen, direnen, yorulan, düşünen kadınların portreleri vardı... Elleriyle çoğu şeyi var eden, ama görmezden gelinenler görünür oldular bu sergiyle.

tife gülümseyen yaşlı bir kadın. Beyaz iri dutları toplamış tepsiyle poz veren orta yaşlı bir kadın ve sırtına -torunu olduğunu tahmin ettiğim- bebeyi bağlayıp bomboş sisli bir arazide duran yaşlı bir kadın en çok hatırımda kalanlar. Kadın eylemlerinin birinde çekilmiş fotoğraflar da vardı sergide; erbane çalıp gülümseyen bir kadın ve yine eylemden, ağzında “kadınlar için adalet” yazan maskeyle zafer işareti yapan bir kadın... Ne demiş şair,

“Kadınlar, ki yoklukları fark edilir
olsa olsa. Kadınlar,
bir yazma, bir renk, bir devinim...
Karncalar kadar
olağan... Payları karncalar kadar

hayatta.”

Bu fotoğraflardaki kadınlar da tıpkı şairin tarif ettiği kadınlardan. Her işe koşturan, çocuğu besleyen, büyüten, hayvanları otlatmaya götüren, yemek yapan, yediren... bu yüzden de yoklukları büyük dert olan kadınlar. Payları karncalar kadar olan ama öte yandan bir dünyayı talep edecek kadar da cesur olan kadınlar.

Öykü’nün bile isteye çektiği bu fotoğrafların bir derdi var tabii, görünmeyen emeği görünür kılmaya çalışma derdi. İşte tam da bu noktada sanatın gücüyle bir nebze de olsa görünür hâle geliyor o hikâyeler. Serginin çağrısında kullanılan

şiir bu amacı çok güzel ifade ediyor,

“Elim ateşten korkmuyor
Ülkemin bütün kadınları gibi tırnaklarım küt
Ateşten sıcak bir tencereyi yanmadan alabilirim
Köz basarım yüreğime
Yüreğim nasırlarıyla umudu koruyor
Bir küçük ışıltıyla baharı bekleyen
Çekirdek ateşten korkmuyor.”

Tırnakları küt kadınları şiirle, fotoğrafla anlatmaya çalışmak çok değerli çünkü o eller var ediyor çoğu şeyi ama yine o eller gösterişsiz oldukları için görmezden geliniyor.

Bu yazıyla amaç sergide duyduğum hissiyatı biraz olsun tarif etmektir ve tabii bunu yaparken Sennur Sezer’in şiirlerini de kullandım çünkü biliyorum ki o şiirlerin etkisi var o fotoğraflarda.

“Bir sözle kuruldu dünya
Hep o sözü aradım ve buldum.
Emek”

Diyen şairden o emeğin fotoğraflandığı sergiye... Bu vesileyle yineleyelim Sennur Sezer iyi ki yazmış ve bizler de iyi ki rast gelmişiz.